

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Devs

ANUL XVII NR. 7 (663) — 10 februarie 1968

flacăra

CRENELURI LA PORȚILE DE FIER

Privit de la oarecare distanță, șantierul baraj-uzină (zona centrală din Sistemul hidroenergetic și de navigație — Porțile de Fier) arată în aceste zile ca un imens furnicar. Ziinic se toarnă, la sălile viitoarelor turbine, peste 1 000 mc de beton. De la începutul anului pînă acum — un total de 27 000 mc. «Echivalent cu o șosea lungă de 27 km și lată de 10 m», ne traduce, plastic, cifra de mai sus, un specialist al întreprinderii de construcții hidroenergetice. Acest volum de lucrări s-a adăugat celor 457 000 mc de beton turnați anul trecut. Astfel că, bunăoară, lăcașurile turbinelor 1,2,3 din aval s-au înălțat pînă la 23 și 24 de metri față de cota zero.

Șantierul port-amonte s-a ridicat, parțial, pînă la cota maximă, adică 71 m, cu trei dintre cei șase stâlpi ai săi.

Constructorii de la Porțile de Fier spun că o iarnă ca cea din anul acesta nu s-a mai văzut de mult prin aceste locuri. Afirmația este, de altfel, atestată și de localnici: viscol, îngheț dar, mai ales, un vînt care atinge și 30 m pe secundă. Din pricina vîntului, funicularul care aduce agregate de pe insula Golu se balansează în aer, uneori fiindu-i chiar imposibilă înaintarea. Înșuși brațul macaralei este citeodată imobilizat. Și totuși activitatea pe șantier nu conține nici o clipă. Nici chiar atunci cînd se ivesc surprize mai puțin îmbucurătoare.

Aproape de marginea batardoului metallic, în locul unde urmează să se statornicească fundația turbinei nr. 6, au început să se ivească ușoare infiltrații de apă. De aci necesitatea săpării unor puțuri subterane.

În ciuda tuturor intemperiilor deci, încercării constructorii de la Porțile de Fier înaltă zi de zi «crenelurile» viitoarei cetăți a lumii. Și, ceea ce trebuie menționat cu deosebire, este depășirea substanțială a prevederilor planului la turnarea betoanelor. Cu alte cuvinte, șantierul baraj-uzină notează datele într-alt chip decît l-ar obliga semnele calendaristice: montajul va începe mai curînd și, prin aceasta, se scurtează implicit și durata de execuție a marii hidrocentrale de pe Dunăre.

Tudor IANU

IRIGAȚII ÎN VALEA CARA-SU

În cursul acestei săptămîni, pe cel mai mare șantier de îmbunătățiri funciare din țară, aflat în Valea Cara-Su, au început lucrările la sistemul de irigații Mircea Vodă. Acesta se va întinde pe o suprafață de aproape 16 000 ha și va cuprinde perimetrul a 12 unități agricole. În vederea ducerii apei din canalul principal, unde lucrările de excavații se desfășoară din plin, pe traseul Cernavoda-Poarta Albă se va realiza o rețea de canale care va însuma peste 140 km. De asemenea, se vor construi 8 stații de pompare și repompare a apei. Pe suprafețele cu denivelări mai pronunțate se vor monta 139 km de conducte cu diametre pînă la 4 m. În acest fel se va putea asigura apa necesară irigațiilor întregii suprafețe, evitîndu-se executarea unui volum mare de terasamente. Pe șantier a început de asemenea efectuarea lucrărilor de excavație la canalul de aducțiune a apei pe traseul Poarta Albă-Murfatlar, în lungime de 9,5 km, canal ce va iriga 126 000 ha. Pentru alimentarea cu apă a celor 170 000 ha, cit vor cuprinde sistemele de irigare din Valea Cara-Su, va fi adusă apă din Dunăre prin intermediul unui canal care va avea un debit de 130 mc pe secundă.

S. BRĂTESCU

UN MARE ANTREPOZIT FRIGORIFIC

În partea de nord-vest a orașului Ploiești se execută în prezent lucrările de construcție a unui mare antrepozit frigorific pentru produse alimentare. El va avea un volum

de peste 39 000 mc, fiind astfel, la data cînd va fi gata (anul 1969), cel mai mare antrepozit frigorific construit la noi în țară. După 1970 antrepozitul de la Ploiești va fi extins, capacitatea lui de depozitare crescînd la peste 100 000 mc. Viitorul frigider va fi înzestrat cu utilaje de un înalt grad de mecanizare. Lucrările sînt executate de Trustul 1 construcții-București. În prima etapă centrala de produs frigul a antrepozitelui va avea o capacitate de peste 3 milioane kilocalorii.

B. SURU

UN COLET PENTRU SÎNTANA

Cooperativa agricolă de producție din Sîntana își construiește, cu forțe proprii, o nouă seră. Este a doua, sora sa mai vîrstnică, în al cărei palmares se înscrie, între altele, un venit de 500 000 lei anual, fiindu-i cu totul asemănătoare. Pe suprafața noii sere (aproximativ 2 ha) cooperativii intenționează să cultive tomate. Un lucru ar mai trebui să se facă. Sera aceasta, ca și cea aflată în producție, dispune de un sistem de încălzire adecvat, nu însă și de instalații automate pentru reglarea microclimatului optim. Cooperativii din Sîntana susțin că n-ar fi tocmai logic ca procurarea acestora să fie lăsată exclusiv în sarcina lor. Or fi avînd și ei dreptate, la urma urmei, dar se pare că la consiliul agricol raional oamenii sînt de altă părere. Oricum, serele de la Sîntana trebuie să fie înzestrate cu cele necesare pentru ca soarta recoltelor de roșii, atît de apreciate de consumatori, să nu stea nici o clipă sub semnul incertitudinii.

Pe cînd, așadar, să consemnăm primirea unui anume colet pe adresa C.A.P.-Sîntana, și a specialistului care să-l desfacă și care să-i instaleze conținutul la locul potrivit? Sera e aproape gata. Grăbiți-vă deci stimați tovarăși!

N. RĂDULESCU

BIBLIOTECA DIN UDA

Actul de naștere al Bibliotecii comunale din Uda, de pe lângă Pitești, s-a semnat la 14 iunie 1927. El consemnează o donație a tînarului învățător Dumitru Ana. Dorind să cultive în rîndurile sătenilor gustul cititului, el a donat, din propriul fond de cărți, un număr de 150 volume și un dulap. Locuitorii au numit biblioteca cea nouă «Dumitru C. Ana» și pe donator l-au ales președinte de onoare.

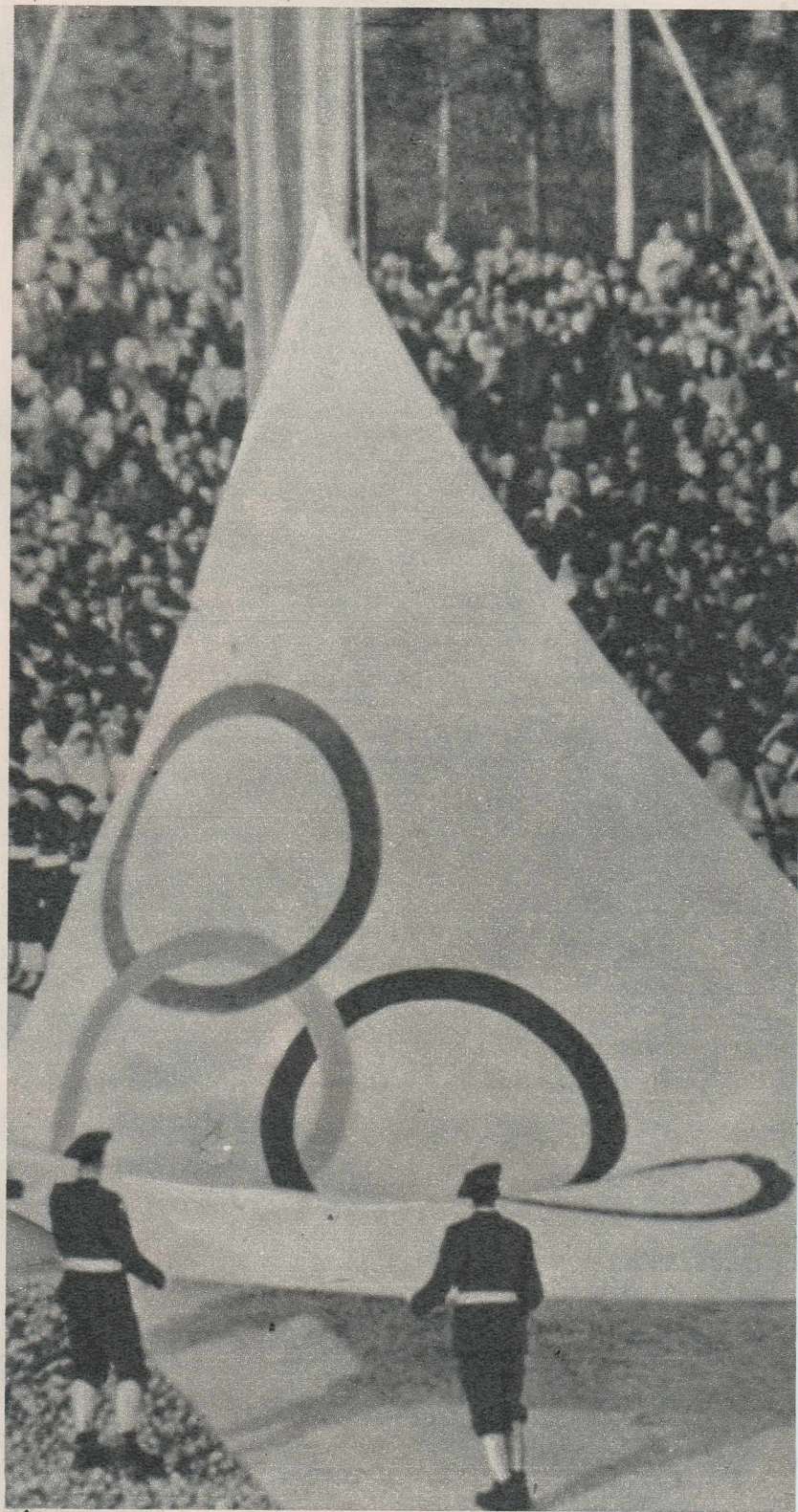
Dintr-o discuție purtată cu Dumitru Ana reținem că unele volume ca «Amintiri din copilărie», «În Munții Neamțului», «Fire de tort», «România pitorească», «Capra cu trei iezi» și altele, din 1927 și pînă acum, au circulat pe toate ulițele satelor acestei comune, prin toate casele, de la bunic la nepot și strănepot.

Ministerul Instrucțiunii a luat act în 1927 de această donație și a aprobat funcționarea bibliotecii satești ca persoană juridică. Modesta instituție de acum peste 40 de ani conține azi 5 650 volume și este frecventată ziinic de zeci de cititori pasionați.

Gheorghe CRUCEANĂ
Pitești

„CĂRȚILE - LILIPUT“ DE LA BIBLIOTECA ACADEMIEI

Tipărirea operelor clasicele noastre în ediții de buzunar s-a făcut uneori în formate puțin obișnuite. Amintim că Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, secția de carte rară, are în depozitul ei cîteva volume care, nefiind mai mari decît un timbru postal, își merită pe deplin numirea de «cărți-liliput». Este vorba de «Biblioteca Mărțisor» îngrijită de H. Fischer din Galați, apărută de «Ziua cărții» în anii 1933-1936. Literele «Diamant» au fost culese de

Moment solemn în ziua deschiderii jocurilor: pe stadion este înălțat drapelul celei de-a X-a ediții a Jocurilor Olimpice de iarnă de la Grenoble.

zețarul H. Lender iar execuția tehnică aparține întreprinderii grafice «Tiparnița» care funcționa în București. Volumul din 1933 cuprinde în 70 de pagini «Lucaefărul» lui Mihail Eminescu. În 1934 au apărut alte două volume minuscule. Primul, «Poezii» de Tudor Arghezi, conține, în 62 de pagini, versurile: «Ex libris», «Lingoare», «Duhovnicească», «De-a v-ati-ascuns», «Țigani», «Cina», «Cintecmut», «Tepeș vodă» și «Melancolie»; în celălalt se reeditează «Lucaefărul»

Volumul din 1935 este intitulat «Versuri» și e semnat de I.L. Caragiale. În 72 de pagini sînt cuprinse poeziile: «Sîmbătă orientală», «Talmud», «Bietul Ion», «Ion prostul», «Satiră», «Pahod na șosea», «Idilă», «Ploaie de primăvară» (idilă optimistă-idilă pesi-

mistă) și «Pariu la un chef».

Ultimul volum, cel din 1936, reeditează versurile argheziene din 1934.

Dimensiunile uneia din aceste cărți minuscule sînt 26 x 16 mm. Ea cîntărește două grame și jumătate și are în interior portretul autorului.

Corneliu ALBU

Masele plastice se intrebuintează pe scară tot mai largă în tehnologia construcției unor organe de mașini, chiar și cînd e vorba de piese supuse la un grad ridicat de uzură. Iată, în fotografie, un nou lot de roți dințate pregătite pentru recepție la Fabrica de mase plastice din București.

PILULE

În rețeaua comerțului alimentar s-a pus în vânzare pe tăcute — așa cum se întâmplă cu orice fel de nou produs — borcănase cu vinete în ulei. Calitatea lor este însă așa de proastă încât... au observat și cumpărătorii.

În vehiculele bucureștene de transport în comun (cum li se zice troleibuzelor, tramvaielor și autobuzelor) se află instalat, la îndemina călătorilor, un elegant aviz imprimat pe plastic. Încă de la început afișul afirmă: «...în relațiile cu călătorii personalul I.T.B. trebuie să aibă o atitudine corectă și politicoasă». Apoi: «...ținuta per-

sonalului I.T.B. trebuie să fie îngrijită și demnă...»

Bine-bine, dar de ce ne spuneți acest lucru nouă, călătorilor?

Răsfoind cartea de telefon poți să afli multe lucruri. De pildă: teatrele din București au de la 5 până la peste 20 de telefoane directe, plus una sau două centrale telefonice. Unele întreprinderi au 5, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70 și chiar mai multe telefoane directe, pe lângă una, două sau trei centrale. Curiozități?

M. MÎRZA

UN SANCTUAR DACIC

Doi arheologi (Victor Teodorescu de la Ploiești și conf. univ. Vasile Dupoi) au scos de curând la lumină un sanctuar făcând parte dintr-o așezare dacică pe care ei o cercetează de câțiva ani. Locul unde s-a făcut descoperirea: comuna Vadu Săpat (8 km la nord de Mizil), în punctul numit Budureasca. Sanctuarul este alcătuit dintr-o masă de lut de forma unui trunchi de piramidă (1,20 m x 0,90 m) înconjurată de urmele unor construcții rituale și de un număr de stilpi așezați circular. În apropiere s-a mai descoperit o groapă în care s-au găsit cioburile multor vase ceramice aruncate acolo cu prilejul ritualului incinerărilor. Masa prezintă urmele unor vetre. Totul era acoperit de un strat de pământ înalt de aproape doi metri. După informațiile pe care ni le dă prof. emerit Nicolae Simache, directorul Muzeului de istorie din Ploiești, sub a cărui conducere se fac săpăturile, așezarea în care s-a descoperit sanctuarul datează din secolele III-II î.e.n.

Pentru a nu fi deteriorat în timpul iernii, sanctuarul a fost acoperit, urmînd ca la primăvară să fie dezvelit din nou. Va fi apoi pus, așa cum se găsește (în «situa»), sub sticlă și păstrat ca monument istoric.

Pe locul numit astăzi Budureasca, oamenii au găsit din vremuri foarte îndepăr-

tate condiții bune de viață și de apărare. Recentele săpături arheologice au descoperit cupoare de redus minereu, vechi de aproape 1500 de ani, și chiar locurile unde se extrăgea minereul.

P. ALEXE

CE BINE AR FI DACĂ...

Dacă valul de praf pe care îl elimină în atmosferă hornurile Fabricii de ciment de la Turda ar pluti tot timpul la înălțime (cum se vede în fotografia noastră), locuitorii orașului de pe Arieș n-ar avea de ce să se plîngă din pricina lui. Dar el nu rămîne în aer ci coboară continuu, în valuri nesfîrșite, peste case și grădini, însinuindu-se tenace prin toate ungherele și, bineînțeles, în aparatul respirator al tuturor vietăților înzestrate cu un asemenea aparat, inclusiv al omului.

Se zvonește, în partea locului, că anumite filtre ar fi în stare să blocheze agresiunea pulberii de ciment. Păcat că e vorba doar de un simplu zvon și că Ministerul Industriei Materialelor de Construcție nu crede în ce se transmite pe cale orală. Altfel poate s-ar face ceva ca atmosfera Turzii să înceapă să semene a... atmosferă, iar praful risipit în aer să fie și el bun la ceva. De acord?

R. NICOLAE

SPORT

TELEX DE LA GRENOBLE

Niciodată la trecutele Olimpiade pregătirile n-au cunoscut, ca acum, o atît de complexă minuțiozitate. De aceea, chiar după deschiderea oficială a jocurilor, cu întregul fast care a însoțit-o — și pe care sperăm că televizoarele au reușit să vi-l redea măcar în parte — ceea ce stăruie cu strășnicie în memoria fiecăruia dintre cei prezenți aci este fantastical efort preliminar al celei de-a X-a Olimpiade.

El se manifestă plener, la Grenoble, nu numai pentru că este centrul uman cel mai aglomerat din Dauphinée, ci pentru că în orașul acesta bate inima Olimpiadei. Pulsațiile sale ample împing șuvoiul de energie spre crestele de cremene ale Alpilor, în alte cinci stațiuni aflate sub semnul marilor întreceri.

Orașul acesta și-a răscolit întreaga sa existență milenară readucînd la lumina flăcării olimpice cele mai îndepărtate urme de viață de pe aceste locuri. Și-a trecut în revistă cetățenii care l-au onorat cu genul lor, cu inteligența lor creatoare, și-a etalat capacitățile economice dar, mai presus de toate, și-a dăruit total ospitalitatea celor veniți din atîtea țări ale lumii.

Vorbim, citim și ne gîndim adesea la sărbătorile altor lumi îndepărtate, cum este, printre altele, carnavalul tipic Americii de Sud, dar nu reușim să le asociem cu ceva care ne este cunoscut. Ei bine, Grenoble — oraș olimpic — nu este cu nimic mai prejos de oricare oraș sudic în plin carnaval. Ghirlande de lumini traversează străzile sale, în toate sensurile, enormi fulgi de zăpadă stilizați și colorați sînt redați prin combinații luminoase epatante, trotuarele bulevardelor sînt străjuite de catarge nenumărate pe care sînt înălțate flămuri olimpice cu cele cinci cercuri în tot atîtea culori ori cu blazonul celor trei roze sau delphinul de la care întreaga regiune și-a împrumutat numele.

Spectacolul sportiv care a început azi prin cele cîteva jocuri de hochei, pentru a continua apoi cu patinajul artistic, schiul alpin și de fond, cu coborîrile boburilor, reprezintă, în fond, scopul dar nu epuizează esența Jocurilor Olimpice. Cu excepția hocheiului și a ștafetei, celelalte sporturi prezente pe program sînt manifestări individuale, în care campionul luptă cu elementul natural, cu timpul, cu alți adversari nevăzuți, cu el însuși, într-o manieră diferită de a altor sporturi, chiar dintre cele individuale. Aci schiorul pornește singur din start și ajunge singur la sosire fără a ști pe cine a învins sau de către cine a fost depășit. La fel și săritorii, fondiștii și chiar patinatorii.

În atari condiții, spiritul olimpic care îmbrățișează tocmai ideea cunoașterii reciproce, amicitia sportivă dusă și dincolo de limitele stadionului, pare mai greu de promovat.

Și totuși acest spirit este prezent în satul olimpic, la Grenoble, ca și în celelalte stațiuni. Ar fi trebuit să puteți vedea cum a fost primită de boberi vestea recordului prtiei stabilit în noaptea de duminică spre luni de Panțuru și Neagoe, ca să fiți în prezența strălucitoare a acestui spirit. Ar trebui să priviți desenele naive ale unor copii de șase, opt sau 10 ani din școlile grenobleze și acumpele lor dedicații, desene lipite pe pereții camerelor ziaristilor, ca să înțelegeți marea putere de percucție a ideii olimpice; ar fi fost necesar să asistați la vizitele succesive ale unor personalități din Franța și din alte țări pentru a simți cum poate fi onorat spiritul olimpic.

Poate că ceva din toate acestea să vă fi adus în casele dv. televizorul: cei 30 000 de trandafiri coborîți spre tribune, acordurile solemne, marșale, ale imnurilor închinat Olimpiadei. Aș vrea ca, într-o măsură oricît de mică, s-o faci și aceste rînduri pe care vi le adresez azi, 6 februarie, din capitala celei de-a X-a ediții a Jocurilor Olimpice.

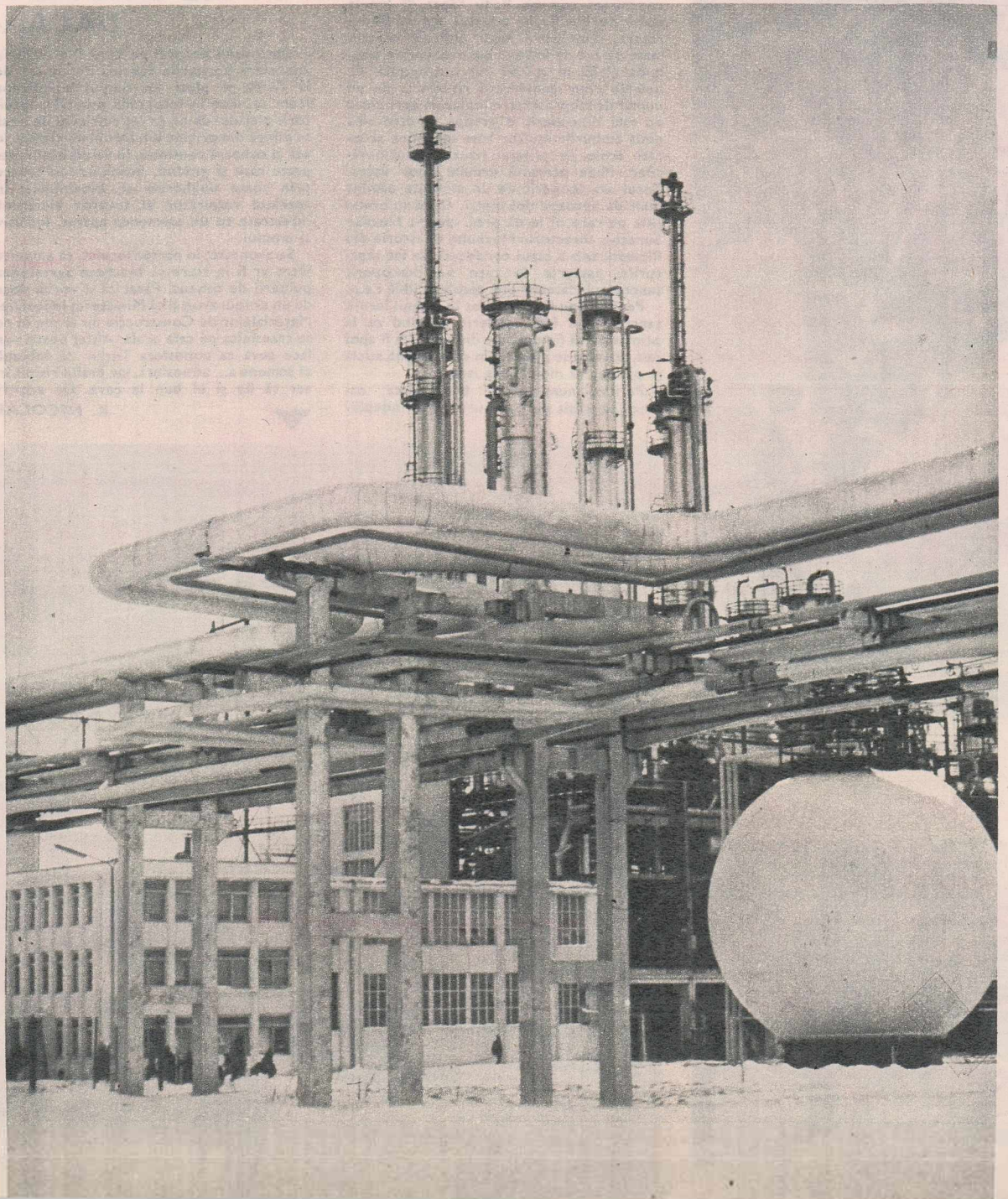
Emanuel VALERIU

SPORT

▲ S-a dat drumul de la școală...

Una din complexele instalații exterioare ale marelui Combinat chimic de la Borzești. ▶

Într-o liniștită seară de iarnă...

DE DOUĂ ORI PE TROTUȘ

de F. URSEANU

Fotografii de E. GHERA

● «TALPĂ» PENTRU 1 600 000 DE ROȚI ● PREȚUL UNUI ORAȘ = 700 000 000 LEI ● CÎND JUMĂTATE DIN POPULAȚIE E MINORĂ.

Era în 1958. O duzină de reporteri bucureșteni, plecați pe atunci să exploreze noul în țară, au făcut escală și pe malurile riurilor Oituz și Cașin. Faptul s-a petrecut într-o zi când nori deși, veniți dinspre Ghimeș-Palanca, se revărsau copios peste Valea Troțușului. Părea că ploaia mărunță și rece va stînji înîntîlnirea ziariștilor cu constructorii de pe unul din cele mai de seamă șantiere ale țării.

Gazdele au fost însă prevăzătoare: — Vă așteaptă 12 perechi de cizme de cauciuc!

Și astfel, în ciuda ploii, a noroiului și a vîntului, noi, duzina de reporteri, am pornit să vizităm un nou front de luptă pentru industrializarea țării. Un front — așa cum consemnasem atunci — desfășurat cam pe o mie de hectare și unde, de o parte și de alta a Cașinului, se dădea bătălia pentru construirea unei adevărate cetăți a industriei chimice, a unui combinat de cauciuc sinte-

tic, a unei rafinării, a unei mari termocentrale. Și, în plus, a unui modern oraș muncitoresc.

FĂRĂ CIZME DE CAUCIUC...

Iată-ne, zece ani mai tîrziu, pe aceleași locuri. Cînd plouă nu mai e nevoie de cizme de cauciuc: peste 50 kilometri de șosea și străzi asfaltate străbat în toate direcțiile cele o mie de hectare ale șantierei de altădată. Marele combinat chimic, de mult gata, este azi furnizorul unei bogate game de produse clorosodice. Peste 40 de sortimente fabricate aici sînt azi exportate în 21 de țări. Un alt gigant al industriei chimice din Valea Troțușului, combinatul de cauciuc, produce anual 50 000 tone cauciuc sintetic: echivalentul a 1 600 000 anvelope. Rafinăria? Realizează și ea astăzi o gamă variată de produse petroliere. O bună bucată de vreme s-au menținut aici deficiențe în producție, situație care obliga la chel-

tuieli suplimentare. Adică se lucra în pierdere. Larga acțiune inițiată de partid pentru o organizare științifică superioară a producției și muncii a făcut însă ca, începînd din 1967, rafinăria să devină rentabilă.

Gîndirea economică modernă asupra organizării producției a dus la creșterea eficienței investițiilor, fapt ce s-a concretizat în realizarea unei producții peste plan în valoare de 60 000 000 lei, obținuți numai în cursul anului trecut de aceste întreprinderi de pe Valea Troțușului.

CÎND PREVIZIUNILE SÎNT DEPĂȘITE

Construirea combinatului chimic, a combinatului de cauciuc și a Termocentralei de la Borzești (azi în plină dezvoltare) au făcut ca pe un loc din apropiere, acolo unde înainte se găsea o așezare rurală cu 3 000 de suflete, să se nască un oraș nou — orașul Gheor-

ghe Gheorghiu-Dej.

Acum zece ani l-am văzut doar proiectat pe hîrtie de calc — azi arată ca orice oraș modern: cu bulevarde largi și străzi asfaltate, cu construcții impunătoare. «Peste un deceniu — spuneau în 1958 constructorii lui — vom avea gata 7 000 de apartamente». S-au înșelat: au construit pînă azi peste 8 000. «În următorii zece ani — ziceau tot ei — vom găzdui 30 000 de locuitori». S-au înșelat iarăși: găzduiesc azi aproape 40 000.

Cum arată orașul? La scară redusă, se poate urmări aici evoluția arhitecturii românești din ultimul deceniu. Arhitecții și inginerii au aplicat cele mai diferite metode în domeniul construcțiilor — fie că era vorba de o vilăsoară cochetă, înconjurată de grădinița ei cu petunii, fie că era vorba de blocuri cu 240 de apartamente. La început, cu tot entuziasmul, greșelile erau destul de numeroase. Măturie stau primele construcții cu arhitectură

CE-AR MAI DORI CETĂȚENII...

...o mai bună reglementare a circulației autobuzelor în orele de vîrf, pe liniile ce leagă centrul orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej de întreprinderile industriale din zona Borzeștilor. S-ar evita supraaglomerația, incidentele și întârzierile de la serviciu (așa cum de fapt se întîmplă);

...crearea unor refugii (adăposturi) în stațiile principale de pe aceleași trasee de autobuz. Pentru ca atunci cînd ninge sau cînd plouă călătorii care așteaptă mașina să aibă o soartă mai bună decît o au acum;

...uniformele pentru școlari (clasele I-IV) să se vîndă în magazinele de confecții din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej înainte de începerea anului școlar și nu, așa cum se întîmplă, cu multe săptămîni după ce au început cursurile;

...magazinele de încălțăminte din oraș să fie rațional aprovizionate. Nu ca acum, cînd timp de două-trei săptămîni se găsesc numai numere mici de pantofi, după care, două-trei săptămîni la rînd, exclusiv numere mari.

Pe Corso, la ora plimbării.

plată și confort redus. Cu timpul constructorii au căpătat experiență și spiritul de răspundere a crescut. Multe metode și idei bune folosite aici au fost extinse și în alte părți ale țării. Nu demult a fost inaugurat în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej palatul Casei de cultură a sindicatelor (a costat 11 000 000 lei). E într-adevăr un palat în toată accepțiunea cuvîntului. Sala de spectacole (750 locuri), foaierele, scena — totul realizat după o tehnică ultramodernă (șef de proiect arh. Dorin Gheorghe). Un singur păcat: Casa de cultură a fost amplasată la extremitatea orașului. O altă construcție, inaugurată chiar în zilele cînd facem aceste însemnări: Sala sporturilor (proiect realizat de un colectiv al întreprinderii locale de construcții și montaj). E și ea o operă de artă în domeniul arhitecturii moderne. Un hotel cu parter și nouă etaje (șef de proiect arh. Ica Constantinescu) se află în construcție (trebuia să fi fost gata încă de anul trecut). Atunci cînd va fi terminat însă va constitui o adevărată podoabă a orașului.

Și pentru ca totul să fie într-adevăr nou, Ministerul Căilor Ferate a construit și el o gară nouă și cochetă. Astfel, în curînd trenurile care aleargă în sus și în jos pe Valea Troțușului se vor opri în fața unor peroane noi.

CÎT COSTĂ UN ORAȘ?

V-ați pus vreodată această întrebare? E vorba, desigur, de un oraș nou-nouț: cu vile, blocuri, complexe comerciale, restaurante, săli de spectacol, spitale, magistrature și străzi asfaltate — într-un cuvînt, un oraș cum este la ora actuală orașul de care vorbim. Răspunsul, pentru un om neinițiat, ar părea oarecum complicat. Pentru un specialist însă, cum e cazul inginerului Victor Popescu, directorul tehnic al întreprinderii care a înălțat orașul, pare mai simplu. «Adunate la un loc toate investițiile făcute aici timp de zece ani — ne informează d-sa — ating, dacă interesează acest lucru pe cineva, cam 700 000 000 lei». Desigur că în această sumă nu intră uriașa retortă a

Așa arată (pe dinafară) noul hotel. Atențiune: nu rețineți încă camere — hotelul nu-i terminat (trebuia să fi fost gata din toamna trecută)!

Cțiva pași prin magazinul universal «Victoria». Nu cel din București, ci cel de pe Valea Trotusului...

pe cuvînt
de onoare

de Eugen FRUNZĂ

De la o vreme nu mă prea împac cu oamenii care obișnuiesc să-și dea «cuvîntul de onoare». Încerc să-i evit, iar cînd nu se poate, mă trag în mine, încet, pe nesimțite, ca melcul în cochilia lui. Și totul purcede de la Mitache. Din cauza lui sînt pe cale de a deveni mizantrop.

Cînd l-am cunoscut și am schimbat primele vorbe, mi-a declarat pe cuvînt de onoare că-mi urmărește scrisul cu o pasiune inepuizabilă și că e pur și simplu fermecat. Nu l-am crezut, dar am zîmbit afectînd un soi de mulțumire autoricească. Am constatat mai tîrziu că habar nu avea dacă scriu versuri, proză, teatru sau alte cele. Ba mi s-a părut chiar că mă ia drept critic literar.

Altă dată Mitache și-a dat cuvîntul de onoare cum că i-aș fi extrem de simpatic și m-a tapat de niște bani.

— Pînă în trei zile îi restitui, pe cuvîntul meu! — ținu el să adauge.

După trei luni mi-a înapoiat jumătate din sumă. Cu restul mi-a rămas dator într-o dulce uitare, mizînd nu fără succes pe timiditatea mea.

Într-un rînd m-a acostat pe stradă ca să mă asigure că bietul Costache și-a rupt un picior.

— Cum așa, domnule? Cînd și l-a rupt?

— Ieri, lîngă «Aro», pe onoarea mea.

— Imposibil. Am vorbit cu el la telefon chiar azi-dimineață...

Mitache se miră foarte și aruncă vina pe Dumitrache. Pe semne că-l informase greșit. A doua zi însă Dumitrache mă lămuri că nu fusese vorba de nici un picior. «Nu i-am spus decît adevărul — făcu el intrigat. Costache mîncase o trîntă de toată frumusețea în colț pe «Academiei», dar nu pășise nimic. În schimb s-a ris copios pe seama lui, avînd în vedere că e patinator de performanță și cînd colo...»

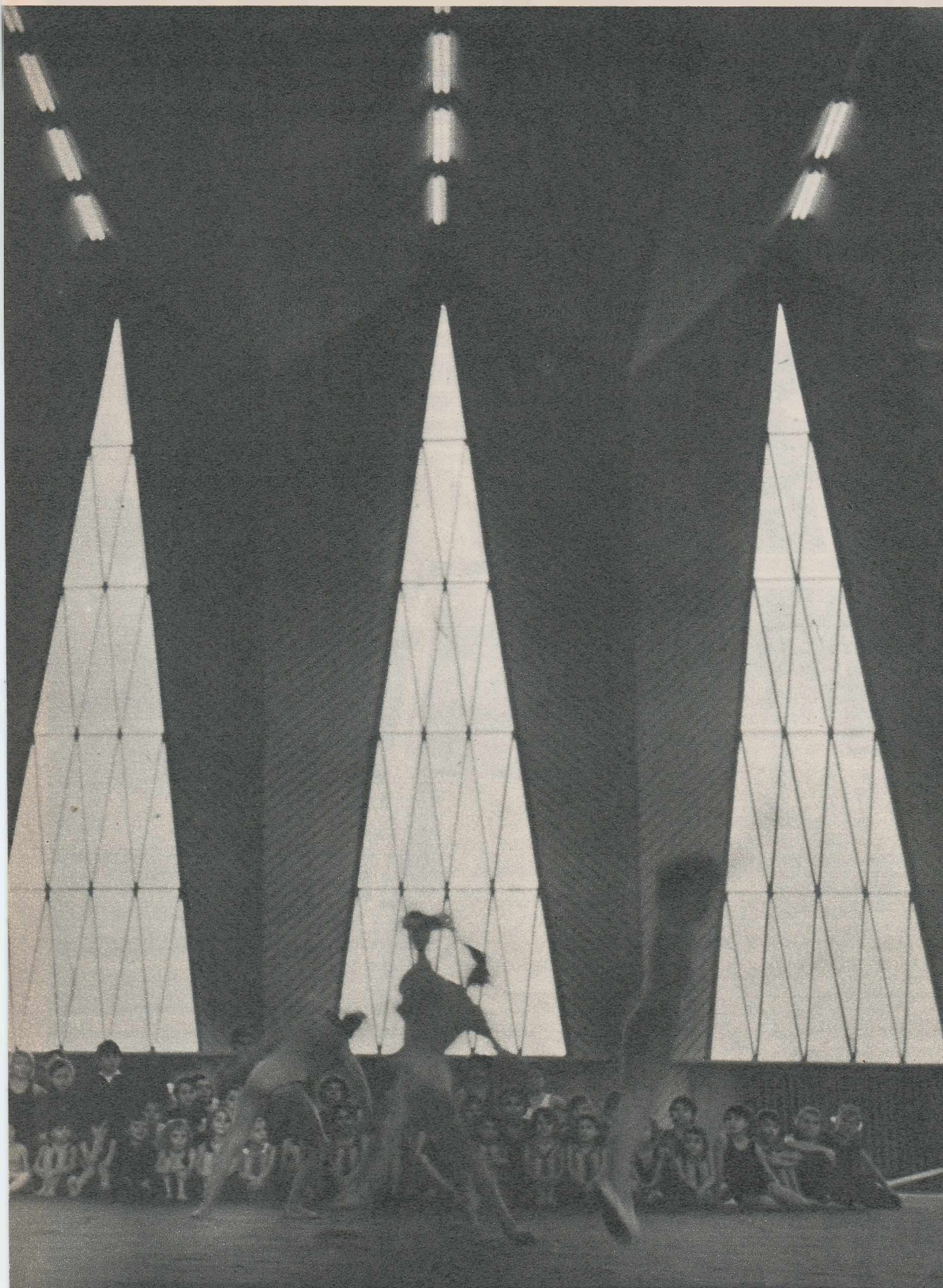
Mitache și-a mai dat vreo zece cuvinte de onoare, ba că mă sună la 6 fix, ba că mașina cutăryia s-a făcut zob, ba că se înființează nu știu ce instituție, ba că se desființează alta, ba că s-a găsit leacul definitiv și absolut al cancerului. Bineînțeles că toate s-au dovedit de-a-ndoa-selea.

Dar mai cu seamă nu s-a zgîrcit în cuvinte de onoare ca să-și demonstreze cinstea ireproșabilă și caracterul său ultraonest.

— Conștiința curată e cea mai moale pernă — zicea el. Uite, am în primire bani și materiale de tot felul. Ca gestionar, mă-nțelegi... Dar să mă ating de ceva, ferească sfințitul! Mai bine îmi tai o mîină! Pe cuvînt de onoare, țî-o spun...

Astăzi șade «la rece» pentru furt din avutul obștesc. Și nu mi-e că șade unde șade. Mi-e de mîina lui. De ce nu și-a tăiat-o?

Vedeți așadar de unde rezerva mea față de oamenii care nici una nici două te fericesc cu cuvîntul lor de onoare. Nu-mi închipui, desigur, că toți ar fi niște mincinoși sau niște hoși virtuali. Dar vorba ceea: dacă te-ai fript cu ciorba, suflî și în iaurt. Prefer oamenii care stimează într-atît adevărul încît se sfîesc să-l strige vulgar. Atunci îi cred. În schimb reclama mă face să iau poziție de apărare.

Sala sporturilor (interior): o adevărată podoabă arhitectonică a orașului. Inaugurarea ei a avut loc acum cîteva zile.

industrii petrochimice de la Borzești. Acolo e vorba de miliarde.

Dar cine sînt cetățenii acestui frumos și nou oraș pentru care s-au investit 700 000 000 lei? Toată lumea care trăiește, muncește și respiră aici este legată de unitățile locale ale industriei petrochimice. Este o lume tînără ca și orașul, ca și industria din aceste locuri. Nu demult, cînd s-a inaugurat palatul Casei de cultură, directorul ei, tovarășul Iulian Popa, de altfel vechi activist cultural, dorind să știe pe ce public poate conta, a făcut unele investigații interesante. A aflat de pildă că media de vîrstă a populației orașului este de 28 de ani, că aproximativ 40 la sută din numărul locuitorilor sînt copii, că școlile din oraș «înghit» aproximativ o treime din populația orașului. Tineretul de aici gravitează în

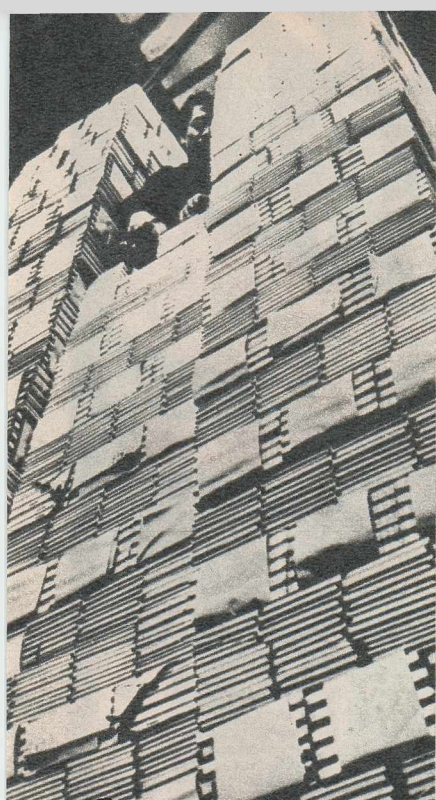
jurul cenaclului literar local și al numeroaselor cercuri artistice de pe lîngă Casa de cultură, iar multora dintre tinerii locuitori ai orașului le place neobișnuit de mult teatrul (de aceea au și creat un teatru popular cu stagii permanente).

«Vîrstinicii»? Doar cei care au venit aici cu 10-12 ani în urmă ca să construiască orașul și uzinele sale și care, bineînțeles, au rămas pe loc. Un tînăr care a lucrat la primele case — inginerul Mircea Ciobanu — este azi vicepreședinte al Statului popular. Un alt inginer — ing. Erdely — pe vremuri șef de lot în construcții, este azi director general al unei mari întreprinderi ce-și are sediul aici. Mulți dintre brigadierii sosiți în septembrie 1958 pe șantierul național al tineretului deschis pe Valea Trotusului au rămas pe

loc și s-au calificat în diferite profesii.

Un tehnician — Gh. Vidrașcu — venit de tînăr aici, conduce azi lucrările de construcție ale hotelului, Ion Bartaș, Ion Bucioacă, Gh. Matei, Gh. Moise, Elena Eftimie, Dumitru Noviski — iată numai cîțiva dintre cei care au debarcat cu un deceniu în urmă în Valea Trotusului fără vreo calificare precisă și care azi sînt meșteri în diferite domenii de activitate.

...Despre orașul petrochimistilor, despre orașul acesta nou și frumos ale cărui împrejurimi amintesc cunoscuta legendă a stejarului din Borzești, s-ar putea spune multe, deși de la fundarea lui nu-s decît zece ani. Preferăm însă să vi-l prezentăm în cîteva imagini. Ele sînt mai convingătoare decît cuvintele.

UNA DIN CELE MAI PUTERNICE FORȚE ALE LUMII CONTEMPORANE O REPREZINTĂ MIJLOACELE DE COMUNICAȚIE CULTURALĂ DE MASĂ :

"MASS MEDIA"

de H. CULEA
cercetător principal la Institutul de filozofie al Academiei

«INDUSTRIA CULTURII», AIDOMA LIMBII DIN FABULA LUI ESOP, POATE SLUJI CELOR MAI BUNE NĂZUINȚE SAU CELOR MAI RELE PORNIRI ALE OMULUI. CERCETĂRI INTENSE PE ÎNTREGUL GLOB AU CA OBIECT UN MARE NECUNOSCUȚ: PUBLICUL.

Un eseist francez, dorind să explice imensul prestigiu al anchetelor, sondajelor etc. referitoare la așa-numitele *mass media*, afirma că în lumea contemporană acționează două mari forțe cu puternică înrîurire socială: forța nucleară și cea a mijloacelor moderne de comunicație culturală de masă.

Ce reprezintă de fapt aceste *mass media*? Cuvîntul provine din *mass* (în engleză = masă, mase) și latinescul *medium* = mijloc, factor, legătură, de unde s-a derivat pluralul englez *media*. Este vorba de fapt de cinematograf, radio, televizor, disc, bandă magnetică, de imprimate de un anume fel: ziarul, cartea de popularizare de mare tiraj, revista ilustrată, afișul, fotografia etc.

DE LA «CARTEA DE BUZUNAR» LA BANDA DE MAGNETOFON

Colecțiile de tip «cartea de buzunar», bunăoară, pun astăzi la îndemîna publicului larg opere ale clasicii literaturii, ale marilor figuri de savanți etc. — producînd o adevărată democratizare a împărăției «literelor». Lucrările științifice capătă de asemenea o largă difuzare în mase prin revistele ilustrate, presa de tineret, publicațiile de mare tiraj.

Operele de artă plastică, altădată gustate doar de privilegiații care puteau vizita pinacotecile, ajung astăzi sub ochii marelui public prin reproduceri la preț scăzut, fotografii, film de artă etc.

«Mutatis mutandis», același lucru se petrece cu valorile culturii muzicale, larg difuzate prin discuri, benzi de magnetofon etc.

La rîndul ei, informația politică și socială depășește astăzi orice barieră și străbate pînă în cele mai tînuite coltoane grație presei de mare tiraj. Radioul și televiziunea sînt urmărite zilnic de sute de milioane de oameni. Toate *mass media* posedă, așadar, un singur lucru în comun: capacitatea de transmitere a informațiilor, ideilor și imaginilor, unui foarte mare număr de oameni.

Mijloacele moderne de comunicație culturală de masă fac parte din una dintre cele mai noi ramuri industriale ale societății moderne — industria culturii. Desigur, valorile culturale nu pot fi fabricate în serie, ca bunurile materiale, dar ele pot fi reproduce și difuzate «în serie». *Mass media* pot vehicula rapid și într-o cantitate impresionantă orice fel de informații și mesaje științifice, artistice, social-culturale etc. În sensul acesta vorbim despre o industrie a culturii care a creat noi mijloace de comunicație între oameni.

Dar *mass media*, ca și limba din fabula lui Esop, pot sluji fie celor mai bune năzuințe, fie celor mai rele porniri ale omului. Oscilînd — în funcție de condițiile politice și sociale concrete — între informare și dezinformare, între transmiterea de idei prețioase și influențarea tendențioasă a opiniei publice, între educarea superioară și cultivarea prostului-gust, între delectare și intoxicare psihică, *mass media* ridică o seamă de probleme de arzător interes pentru societatea modernă.

CÎT TIMP NE PETRECEM ÎN FAȚA MICULUI ECRAN

Cu tot efortul depus în ultimii ani, cercetările în domeniul *mass media*, deși extrem de numeroase mai cu seamă în țările în care radioul, televiziunea, cinematografia, presa etc. funcționează pe baze comerciale, nu au ținut pasul cu dezvoltarea vertiginoasă, chiar «explozivă», a mijloacelor moderne de comunicație. Totuși există de pe acum o serie de investigații, statistici, precum și de lucrări științifice de amploare care furnizează date interesante, invederînd totodată complexitatea contextului problemei studiate. Să luăm pentru exemplificare televiziunea și radioul.

Cît timp ne petrecem în fața micului ecran? Americanii (sondajul companiei Nielsen): în medie, cam 4-5 ore pe zi; englezii (ancheta Tomiche): circa 2 ore; în Franța, la orașe, cam tot atît. O cercetare întreprinsă în țara noastră (1966-1967) asupra tineretului școlar și universitar a evidențiat că elevii privesc în medie televizorul între 2-3 ore zilnic, iar studenții, între 1-2 ore.

După date statistice ale O.N.U. în lume există astăzi circa un sfert de miliard de posesori de televizoare, apreciîndu-se la un miliard numărul curent de telespectatori și la peste 200 miliarde orele afectate anual de către aceștia micului ecran.

Televizionarea se include deci cu o pondere însemnată în bugetul de timp liber al omului modern.

RADIOUL NU ESTE ÎN DECLIN

La o primă impresie, evident superficială, s-ar părea că radioul, puternic concurat de televiziune, recoltează un număr relativ redus de ascultători. Anchetă specială demonstrează însă contrariul, ba chiar evidențiază o creștere a popularității acestuia, căruia mai mult de jumătate din populația globului îi consacră zilnic în medie 2-3 ore! Din «Statistical Yearbook» editat de O.N.U. reiese că în lume există peste o jumătate de miliard de abonați la radio.

O dată cu largă răspîndire a difuzoarelor și transistoarelor, radioul a devenit insoțitorul de nedezlipit al omului modern, atît pe parcursul timpului său de muncă cît și în timpul liber. O interesantă și sugestivă anchetă americană a primit la întrebarea «Unde este amplasat aparatul dv. de radio?» următoarele răspunsuri:

În S.U.A.: 26% în automobil; 25% în sufragerie; 21% în dormitor; 16% în bucătărie.

În Canada: 35% în bucătărie; 23% în salon; 18% în automobil; 16% în dormitor; 2% în sufragerie.

În Franța: 56% în bucătărie; 29% în sufragerie.

Îată dar, reflectată în cifre, «universalitatea» radioului.

Revenînd, prin contrast, la televiziune, amintim aici, în treacăt, un fapt amuzant și surprinzător în același timp: statisticile au invederat că în unele familii americane, canadiene etc. televizorul este ținut ascuns în bucătărie pentru a nu fi văzut de mușfiri. Se pare că din snobism se consideră de unii că televizionarea nu ar constitui

o îndeletnicire demnă de stimă pentru persoane cu pretenții spirituale «superioare»...

DE CE AȚI CUMPĂRAT TELEVIZOR?

În cadrul unei anchete organizate la Boston (S.U.A.) la întrebarea «Pentru ce

ați cumpărat un aparat TV?» s-a răspuns: 45% pentru distracție; 13% pentru amuzamentul copiilor; 8% pentru a scăpa de singurătate. La aceeași întrebare, într-un sondaj efectuat în statul Kentucky, s-au invocat: 42% economiile realizate prin urmărirea spectacolelor la domiciliu; 16%

(Continuare în pag. 10)

Cartea de buzunar a devenit unul din produsele cele mai răspîndite ale industriei culturii.

dorința de a uni familia; 15%, agreementul copiilor ș.a.m.d.

Numeroase anchete întreprinse și în alte țări evidențiază o «motivație» extrem de variată și complexă. Unii doresc să se ancorizeze cit mai mult în realitate prin mijlocirea «suprarealității informațiilor» realizate de *mass media* în general, de TV în special. Alții așteaptă, dimpotrivă, de la aceasta o evaziune din cotidian, o ușurare a tensiunilor emoționale de peste zi. În fața micului ecran ei doresc să se transpună într-o lume mai interesantă, mai «picantă» decît cea trăită aieva.

La întrebarea «Care este rolul cel mai important al televiziunii? Dar al radioului?» s-au primit, în cadrul unei anchete efectuate recent în Franța, următoarele răspunsuri:

	TV	Radio
lărgirea cunoștințelor	30%	8%
distracție	18%	29%
informare	18%	32%
toate trei laolaltă	28%	31%

Studierea publicului prin prisma preferințelor sale pentru diverse emisiuni de radio și TV constituie un important capitol în cercetările de sociologie și psihologie *mass media*. Evident, aceste preferințe sînt condiționate și diferențiate în funcție de nenumărați factori.

Francezul J. Cazeneuve, în recenta sa lucrare «Sociologie de la radiotélévision», afirmă că «în toate țările predilecția pentru emisiunile și genurile facile este evidentă». Cu toate acestea... teatrul TV se află, ca preferință, pe primul loc în întreaga lume! În cadrul unei anchete franceze (O.R.T.F.) clasamentul «favoriților» se prezintă astfel: 23% teatru; 14% varietăți; 11% filme; 11% emisiuni științifice și literare; 41% diverse.

În cercetarea efectuată în țara noastră asupra tineretului școlar, de care am mai amintit, a reieșit că emisiunile urmărite cu preferință de elevi și studenți sînt: teatrul, ecranizări, filme științifice, sport, varietăți.

LECTURA, TEATRUL, CINEMATOGRAFUL — ȘI TV

Din cele de mai sus rezultă că nu se poate vorbi de o uniformitate a gusturilor în materie de programe radio și TV, factorii de diferențiere fiind dintre cei mai diverși: începînd cu climatul social-cultural al unei țări și terminînd cu deosebiri în funcție de sex, vîrstă, profesie, situație familială, nivel de instrucțiune, venit, timp liber etc.

Din acest mozaic se impun, totuși, unele constatări. Oamenii mai puțin cultivați aprobă orice emisiune, în timp ce oamenii de cultură le selectează cu maximă scrupulozitate. Această alegere este de cele mai multe ori condiționată și filtrată de valorile specifice ale respectivului grup familial, profesional, social etc. S-au putut face constatări interesante cu privire la diverși factori de diferențiere. De pildă: femeile consacră în medie mai mult timp radioului și televiziunii, ele preferă în mai mare măsură decît bărbații opera și teatrul. În schimb, spre deosebire de aceștia, nu prea agreează emisiunile științifice, sportive etc.

Adulții ascultă radioul în mai mare măsură decît adolescenții, iar televiziunea exercită o atracție mai puternică asupra copiilor și adulților decît asupra adolescenților.

Mai pot fi relevate și alte aspecte interesante. Oamenii cu venituri mici sînt mai asidui radioascultători și telespectatori decît cei cu venituri substanțiale — potrivit unor anchete făcute în țările capitaliste. Astfel, o statistică din Anglia stabilește că cu cit este mai scăzut nivelul social, economic și cultural al unei familii, cu atît timpul consacrat televiziunii crește.

Un alt aspect interesant: cetățeanul intrat în categoria telespectatorilor își modifică atitudinea față de *mass media* și față de alte activități de timp liber (*loisir*).

Anchete apusene au constatat că un telespectator rărește frecvența la cinema: cu 11% în primul an după ce a cumpărat

Filmul — una din forțele cu cea mai puternică înfriuire socială din vremea noastră.

aparatură; cu 42% în al doilea an; cu 30% după al treilea an etc. Scade de asemenea frecvența teatrelor (după o anchetă O.R.T.F. — Franța) cu aproape jumătate, deși în unele cazuri emisiunile de teatru sînt un stimulent pentru a revede piesele și «în direct». Citirea ziarelor nu scade (se renunță doar la cotidianele neinteresante), dar lectura cărților pare a fi oarecum în reflux. Crește interesul pentru sportul televizat, dar scade frecvența pe stadioane, precum și practicarea sportului activ în aer liber. Într-o ușoară «eclipsă» se află, în cazul telespectatorilor, promenada, frecventarea cafenelelor, cluburilor etc.

Așadar, fenomenul televiziunii produce o reală restructurare în toate planurile activităților «traditionale» de *loisir* sau de culturalizare.

MASS MEDIA — VIRTUȚI ȘI VICII

Tehnicile *mass media*, pentru a-și spori puterea de pătrundere, utilizează, alături de limbajul vorbit sau scris, o serie de procedee de

creare a unei anumite ambiante afective care face să vibreze toate coardele vieții emotive a spectatorului, cititorului etc. *Mass media* capătă, așadar, o uriașă putere de pătrundere pentru că «limbajul» folosit de ele nu face întotdeauna apel la funcțiunile cele mai evaluate ale psihicului uman. De aceea, acolo unde *mass media* nu slujesc unor scopuri general-culturale, ele pot deveni un factor deosebit de periculos, zămislicitor de «psihoză», pervertitor al gustului.

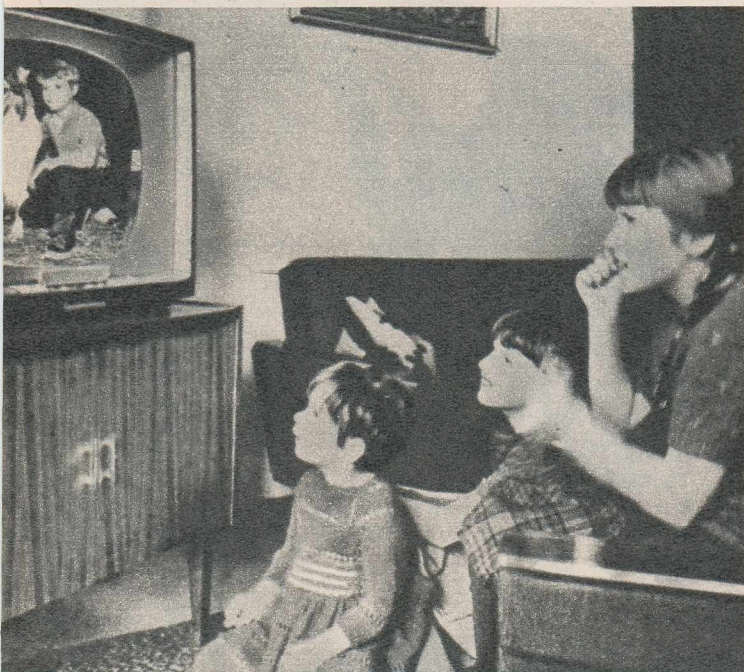
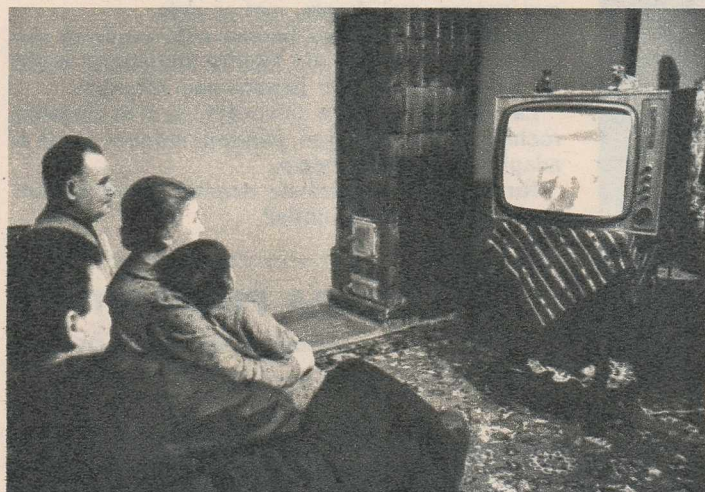
Desigur, prin *mass media* se poate ajunge și la o adevărată democratizare culturală în sensul realizării unei accesibilități totale a maselor spre cultură. Dar dacă în ce privește aportul la lărgirea ariei informaționale pentru cele mai largi straturi există o unanimitate de vederi, în schimb asupra consecințelor acestei informări «extensive» se exprimă păreri opuse.

Unii sociologi consideră că omul informat pe această cale știe multe dar înțelege puțin și că, «rînd astăzi cu rapiditate evenimentele întregii lumi, el vedește simultan o pronunțată degradare în retrăirea

sufletească intensivă a respectivelor evenimente». S-au formulat și o seamă de critici adresate doar unui anumit sistem de utilizare a comunicațiilor de masă în unele țări apusene.

În interesanta culegere de studii *Mass Culture*, sub redacția sociologilor americani D. Rosenberg și D.M. White, se constată că, în Apus, în timp ce «virtuțile *mass media* dețin un loc foarte modest», viciile acestora «devin tot mai alarmante». R. Meyersohn, autorul unuia dintre studiile inserate în culegere, afirmă că «televiziunea din S.U.A. difuzează divertismente ieftine în 75% din orele de emisiune» și că «americani se hrănesc în medie cu această producție 18 din cele 20 de ore afectate săptămînal pentru TV».

Un alt autor socotește că abia un sfert din populația adultă citește cel mult o carte serioasă pe lună, din pricina timpului considerabil afectat *mass media*-urilor. Mac Donald, într-un articol inserat în aceeași culegere, își exprimă părerea că «publicul american se infantilizează din ce în ce mai mult din pricina *mass media*», iar Adorno

Un miliard de telespectatori de toate vârstele — un miliard de probleme pentru cercetătorii mass media.

afirmă că acestea «răspindesc stereotipuri care adorm gândirea».

Oprindu-se asupra altor aspecte, alți sociologi observă că mass media cultivă conformismul social; că, urmărind scopuri publicitare, ele apelează la gusturile cele mai dubioase ale populației; că impun atenției publicului, în locul adevăratelor personalități culturale, staruri de cinema de mina a doua. În sfârșit, se afirmă că «infantilismul publicului, ducând la adorația unui Frankenstein sau King Kong, poate declanșa, în cele din urmă, gustul pentru ororile de tip fascist sau pentru reeditarea unor Hiroshime».

Nu lipsesc, firește, din literatura apuseană nici considerațiile privind binefacerile pe care mass media le aduc societății contemporane, dar în raport cu vocile ce relevă viciile, apărătorii fără rezerve sînt relativ puțini. Sociologii americani Lazarsfeld, Marton, Seildes fac responsabil de o atare situație însuși «sistemul de proprietate privată a mijloacelor moderne de difuzare a culturii în masă», în timp ce alți autori pun sub semnul întrebării excesiva libertate comercială în orientarea conținutului mijloacelor de difuzare a culturii, precum și «paradoxala» pasivitate în care consumatorul de mass media este redus în raport cu acestea.

Din toate cele expuse mai sus se desprinde concluzia că doar asigurarea unui conținut de bună calitate, potrivit unui plan precis de instruire, educare, informare și delectare superioară a maselor — obiectiv urmărit cu perseverență în țările socialiste — ridică mass media la rangul unui puternic instrument de culturalizare.

CUM CUNOAȘTEM — ȘI CUM NU CUNOAȘTEM — PUBLICUL

Sociologia și psihologia mass media constituie astăzi un obiectiv de cercetare de prim ordin pe plan mondial. În țara noastră — de ce să nu o spunem? — ne aflăm însă abia la început de drum pe acest tărîm.

Extinderea în fapt a mass media în România socialistă a lăsat cu mult în urmă preocupările teoretice autohtone asupra lor. Cinematograful se află la noi în plin avînt: în 1966 funcționau de 20 ori mai multe cinematografe decît în 1938 și au existat aproape 200 milioane de spectatori de film. Lor li se adaugă circa trei milioane abonați radio, zece milioane radioascultători și peste o jumătate de milion de abonați TV (deci cîteva milioane de telespectatori). Tirajul anual al cărților și broșurilor se apropie de 100 milioane. Mass media se dovedesc deci a fi în țara noastră un instrument major al revoluției culturale. Dar se pune problema: cunoaștem noi publicul «consumător» de mass media? Știm noi, oare, concret cine (ce straturi, grupuri etc.) și ce fel de valori difuzate prin mass media «se consumă» cu predilecție? S-a consemnat, oare, volumul de timp afectat felurilor emisiuni radio, TV etc.? Cunoaștem noi aprecierile, nevoile și așteptările publicului? Au fost investigate din punct de vedere științific principalele efecte biologice, psihice, sociale etc. ale mass media?

Există, desigur, unele începuturi de cercetare, unele încercări de a formula răspunsuri la întrebări ca cele de mai sus. Cu toate acestea investigațiile sociologice și psihologice respective sînt mult rămase în urmă. De aceea, după cum se preconizează, trebuie ca într-un timp extrem de scurt să se formeze un grup de specialiști competenți în probleme de sociologie, psihologie și neuropsihologie ale radioteleviziunii, precum și în probleme similare ale altor mass media, care să desfășoare ample cercetări asupra efectelor lor în țara noastră. Un atare colectiv ar putea, între altele, coordona munca de cercetare privind relația televiziune-public, contribuind astfel la o mai profundă cunoaștere a publicului (dorințe, interese etc.), cit și la o adaptare crescîndă a programelor la nevoile reale și diferențiate ale populației. Cercetări similare ar trebui să se întreprindă și în alte domenii ale mass media — una din forțele cele mai explozive, în sensul bun și în sensul rău, ale lumii contemporane.

tv

Tot despre profesionalism

Reprogramarea excepționalului film «Scott în Antarctica» într-o emisiune pentru copii a reprezentat o binevenită reparare a greșelii inițiale de a-l transmite la o prea tîrzie oră de seară. În schimb, reluarea episodului «Coliba lui Gauguin» din «Aventurile echipajului Val-Virrejs» a contribuit la sporirea confuziei pe care o produce acest serial lipsit de coloană vertebrală: după ce s-a reatribuit rolul titular primului său interpret Dem Savu, se introduce un program de pe vremea interregnelui lui Septimiu Sever. E grea meseria de programator. În ultima vreme inadvertențele în structurarea emisiunilor au devenit tot mai frecvente. În Telediclopedia se introduc numere de jonglerie și alte «varietăți» pe peliculă. Magazinul 111 prezintă aspecte din grădinite zoologice. Transfocatorul consacră două din capitolele sale unor secvențe de Teleglob. Se consumă un număr de minute din jumătatea de oră săptămînală a emisiunii de statură practică adresate femeilor pentru a se prezenta activitatea unui sculptor. (Aici se manifestă, probabil, o rămășiță a mentalității misogine care preconizează acțiuni speciale de culturalizare a femeilor «pe înțelesul loro».)

Pentru a cruța susceptibilitățile prietenilor de la televiziune, să continuăm însă discuția despre profesionalism pe baza unor exemple furnizate de emisiuni din import. Am văzut destule fragmente din «Studio Uno» pentru a cunoaște, exact schema acestor emisiuni cu public, diferențiable numai prin «scena» invitată de fiecare dată. Indiferent dacă e vorba de Marcello Mastroianni sau de Vittorio de Sica, de Rossano Brazzi sau de Adriano Celentano, vedeta serii e introdusă printr-un schimb de replici așa-zis glumețe dar de fapt mai nesărate decît cel mai nesărat umor al varietăților noastre. Apoi ne cîntă ceva și plăcî, lăsînd scena «stililor» ei permanenți, surorile Kessler, Minna, Milva, Milly. De ce urmărim totuși cu plăcere acest spectacol stereotip? Pentru că e realizat cu acuratețe, de oameni care-și cunosc bine meseria. Nu numai în cronici, ci și în unele texte satirice ale televiziunii este ironizată în ultima vreme frecvența apariției pe micul ecran a celor două surori. Dar toamii această frecvență ne permite să observăm cît de bune profesionaliste sînt aceste fete înalte cît niște baschetbaliști: mereu alte melodii, interpretate ireproșabil și sincronizate perfect cu dificultele dansuri executate simultan în tandem. Cite dintre interpretatele noastre au un repertoriu atît de bogat și învață continuu numere noi? Să nu mai vorbim de faptul că la noi nici nu se cultivă profesiunea de cîntăreț-dansatoare.

«Studio Uno» ne demonstrează că nu numai muzica simfonică sau de operă, ci și muzica ușoară poate beneficia de un public avizat. La «Studio Uno» — spectacol făcut pentru a fi televizat — nimănui nu-i trece prin minte să ceară bisuri. În sala de concerte a Radioteleviziunii noastre se bisează la varietăți fără nici o considerație pentru zecile de mii de telespectatori excedați de acest sistem. Mai vinoși decît spectatorii din sală sînt, bineînțeles, organizatorii spectacolelor care acceptă să se acorde bisuri. În schimb, publicul lui «Studio Uno» se comportă ca un excelent cor de operă cînd un cîntăreț-animator de talie internațională, americanul de culoare Cab Calloway, îi cere o replică muzicală. Trece, amuzîndu-se copios, de fraze muzicale simple la vocalizări de virtuozitate, oferînd imaginea unor oameni veniți la concert pentru că iubesc cu adevărat muzica ușoară. La una dintre ultimele emisiuni de varietăți, un cîntăreț străin și-a cheltuit zadarnic darul de a antrena. Publicul n-a știut sau s-a jenant să cînte refrenul împreună cu el. Oricum — spre deosebire de o tînră cîntăreț care nu trece încă rampa — a izbucit să-l facă să bată din palme în ritmul muzicii.

Să mai vorbim de însemnătatea pe care o are măiestria regizorului? Unora nu le-au plăcut fragmentele din «show-ul mai vechi cu Brigitte Bardot prezentat la noi în săptămîna Anului nou. Adevărul e că regia și imaginea lăsausă de doric. Dacă ar fi văzut însă șuita de 14 scheciuri muzicale cu B.B. realizată de Francois Reichenbach pentru Anul nou a televiziunii franceze s-ar fi raliat probabil cronicarilor de la «L'Express» și «Le Figaro Littéraire»: «spectacolul cel mai agreabil pe care putea să ni-l ofere televiziunea» (Daniella Heymann); «un spectacol perfect, music-hall excelent... o revistă de scheciuri de o rară calitate cinematografică... Va rămîne un model al genului» (Edmonde Charles Roux). În 55 minute, Brigitte Bardot «distilînd» acea mană specială care se cheamă talent» (E.Ch.R.) a interpretat cu vervă cele mai diverse personaje, de la micuța Shirley Temple, cu zulfii ei celebri, și de la Bonnie, femeia-gangster din epoca 1930, căreia americanii i-au consacrat acum un film de succes, pînă la femeia secolului XXI, înveșmîntată într-un sugestiv costum metalic. Turnarea filmului a durat trei luni și la realizarea lui au contribuit cîteva cinești pricepuși. Ergo...

În încheiere vom ajunge iar pe meleagurile noastre: cum se poate detoriara un lucru la origine mai bun. Nu organizatorii galei de la Cannes a caselor de discurs sînt vinoși că nu le-am văzut pe Mireille Mathieu și Petula Clark. Spectacolul transmis de televiziunea franceză a durat, aflăm din «L'Express», două ore și jumătate. La noi a ajuns doar parțial și, ca atare, fără toate vedetele anunțate. Lipsa de răspundere a celor ce au asigurat prezentarea în limba română e incalificabilă. Într-o vreme cînd tehnica traducerilor simultane a atins perfecțiunea, i se încredințează actorului Paul Sava rolul de a incurca atît de rău totul încît nimeni să nu mai înțeleagă nimic. Un cîntăreț din «Pays Bas» (Olanda) devine «un cîntăreț german», sîntem înștiințați că «se spun cuvinte de spirit» și chiar și cei care fără suprapunerea traducerii ar fi înțeles textul francez sau englez au fost complet dezorientați.

Felicia ANTIP

P.S. Chiar dacă nu vrei să învîțați limba engleză, chiar dacă o cunoașteți, nu pierdeți miercuri, la ora 17,30, amuzanta lecție de engleză predată de Leon Levițchi și Dan Duțescu.

Să recunoaștem cinstit: oricât de capricioase ar fi volutele pe care evoluează moda, oricât de neașteptate — și de incomode! — ar fi uneori cerințele modei, sfîrșim prin a ne declara învinși și a le accepta...

Dar iată că de astă dată noua modă a pantofilor a ținut în primul rînd seama de nevoile de comoditate ale încălțărilor noastre. Iată că noua modă se dovedește cumsecade și binevoitoare, oferind, în sfîrșit, picioarelor noastre mult visata protecție și confortabilitate. E firesc, pentru că:

Moda actuală recomandă pantofii feminini cu virfuri rotunjite sau carré, gen mocasin, cu perforuri, strasuri, cataramae sau paftale. Tocurile sînt mai groase, mai drepte, mai scunde.

Încălțămîntea pentru bărbați este realizată din piei moi, velurate, și din felurite împletituri, avînd de asemenea virfurile pătrate sau rotunjite.

La o ținută sport, de dimineață, ca și la eleganta rochie de după-amiază, pantoful modern poate fi adaptat cu egală armonie.

Nu uitați: în magazinele noastre găsiți pantofi după ultima linie a modei!

FLACĂRA PUBLICITATE

Fotografii de Hedy LÖFFLER

PANTOFUL MODERN:

*practic,
comod,
elegant*

profil

TOM COURTENAY

Tinărul firav și puțin cam scund, cu fața prelungă și priviri limpezi, ușor visătoare, nu avea nimic din înfățișarea «marilor speranțe» atunci când, la numai un an de activitate teatrală, în timp ce era distribuit în «Pescărușul» la Old Vic Theatre din Londra a acceptat cu modestie dar optimism rolul principal al «Alergătorului de cursă lungă».

Spectatorii noștri au cunoscut cu priлеjul vizionării filmului două dintre personalitățile cinematografului englez actual: regizorul Tony Richardson și actorul Tom Courtenay. În rolul pe care, după cum mărturisirea nu demult, l-a îndrăgit poate cel mai mult, tinărul actor, la primii săi pași în cinematograf, a reușit să se integreze pînă la confundarea intimă cu personajul lui Collin Smith, îndrăgostitul de viață și libertate. Exprimîndu-și direct refuzul de a se adapta unor convenții sociale vetuste și inumane, el nu va cîștiga concursul pentru a-și păstra nealterată senzația libertății de care nu se poate despărți.

Cu «Singurătatea alergătorului» Courtenay cîștigă însă cursa care duce de la startul debutului la afirmarea viguroasă și sigură, de la făgăduiala modestă dar

realistă la împlinirea dorită. Confirmarea nu mai ține de-acum de domeniul surprizelor și Courtenay pășește înainte cu siguranța talentului autentic; fantezia și simplitatea mijloacelor de expresie de care a dat dovadă în filmul lui Schlesinger «Billy mincinosul» îl așază definitiv în galeria marilor actori moderni. Tom Courtenay realizează aici o excelentă performanță artistică. De la scenele imaginației dezlănțuite uneori pînă la paroxism la ratarea vieții (din lipsă de curaj, de suflu și din teama de necunoscut) actorul trece rînd pe rînd, tandru și copilăros, duios și liniștit maturizat sau adolescentin, măreț și fanfaron, visător sau dornic de fericire adevărată, de-a lungul numeroaselor ipostaze ale dramei reale a personajului său, cu un neuitat zîmbet de bucurie și amărăciune.

Carierea sa artistică își află o fericită continuitate: după succesul lui «Billy mincinosul» regizorul Joseph Losey îi încredințează rolul principal în «Pentru țară și rege» alături de Dirck Bogarde. În rolul soldatului Hamp (în care sperăm să-l vedem) Courtenay intuieste și exprimă exact coordonatele sufletești proprii unei ființe slabe, dezarmate în fața rea-

lităților crude care îl depășesc iremediabil. Îmbrăcînd uniforma dezertorului, actorul trăiește cu intensitate emoțiile unui proces dezolant agățîndu-se pueril de speranțe absurde pentru a fi sacrificat în cele din urmă, inutil.

Laurii Premiului de interpretare cu care a fost distins la ediția din 1964 a Festivalului internațional de la Veneția n-au reușit să-l dimensioneze într-o vedetă la modă. Singur printre starurile cu publicitate plătită, Courtenay își manifestă cu simplitate modestia, liniștea și dorința de intimitate, răspunzînd cu amabilitate, dar nu cu prea multă tragere de inimă, celor care îl solicitau, fugind de declarațiile zgomotoase. «Nu sînt un star»... — preciza el cu sobrietatea unui caracter serios și profund. «Și nu voi fi niciodată... Învăț să devin doar un actor, un adevărat interpret al rolurilor ce mi se încredințează... Succesul nu trebuie căutat în moda zilei și nici în unica premisă, de altfel favorabilă, a talentului pe care unii se străduiesc să-și descopere... El înseamnă mai înainte de orice muncă asiduă, năzuință neincetată spre autodepășire».

Ion MIHU

«Un film de o nespusă poezie și de o adîncă umanitate», astfel numește Rex Harrison creația lui Richard Fleisher — «Extravaganțul doctor Doolittle». Marele actor este încîntat de toate, de film, de rolul său (un doctor veterinar), de parteneri — Samantha Eggar, Hugh Griffith precum și de cei aproape o sută de tovarăși de joc necuvîntători.

telegrame

● Regizorul italian Franco Zeffirelli pregătește un «remake» după cunoscutul film «Vacanțe romane» realizat în 1950 de americanul William Wyler (cu Audrey Hepburn și Gregory Peck). Versiunea actuală va fi însă muzicală, iar coloana sonoră va aparține fraților Sherman. Zeffirelli nu s-a hotărît încă asupra interpreților. Se gîndește la Alberto Sordi, dar nu are nici o idee despre partenera lui.

● Yves Ciampi realizează o coproducție franco-cehoslovacă «Cîteva zile după aceea», film inspirat din viața tineretului universitar. Interpreții sînt cu toții neprofesioniști. «E greu să găsești vedete care să aibă între 20 și 24 de ani — declară Ciampi — și apoi vreau să folosesc această ocazie unică tocmai pentru a descoperi noutăți». Să fie într-un ceas bun!

● În studiourile londoneze de la Pinewood, actorul american (de origine australiană) Rod Taylor termină filmul «Nimeni nu pleacă pentru o vespuzică», o comedie poliștă, pe alocuri cu accente dramatice. Regia este semnată de Ralph Thomas iar printre interpreți mai aflăm numele actrițelor Lili Palmer și Dahlia Lavi.

● Mihail Boghin, regizor sovietic prețuit pentru filmele sale «Doi» și «Zosia», lucrează la scenariul regizoral al unei viitoare producții ce se va numi «A fost, va fi, este». Cineastul mărturisește că intenționează să surprindă, în măsura posibilului, «interferența timpurilor». Viktoria Feodorova și Svetlana Svetlicinaia sînt, pînă acum, două nume sigure ale distribuției.

● Ann Margret și Laurence Harvey se află la Mar del Plata, unde regizorul Nino Zanfir pregătește un film de groază: «Rebus».

● Anunțăm cîteva din titlurile filmelor pe care studiourile iugoslave le vor prezenta la Festivalul național de la Pola din acest an: «Nimic altceva decît niște visuri» (regia — Soja Ivanovici), «Fratele doctorului Homer» (regia — Zika Mitrovici), «Umbre obsedante» (regia — Kokan Rakonjak).

▲ O fotografie devenită celebră și aleasă de o companie de transport aerian drept reclamă. Marlene Dietrich — dar mai ales picioarele ei! — la vârsta de peste 60 de ani... Oricît de amabil ar fi fost fotograful, să recunoaștem că e aici rodul unei înverșunate bădălii duse, științific, împotriva inamicului nostru nr. 1, timpul.

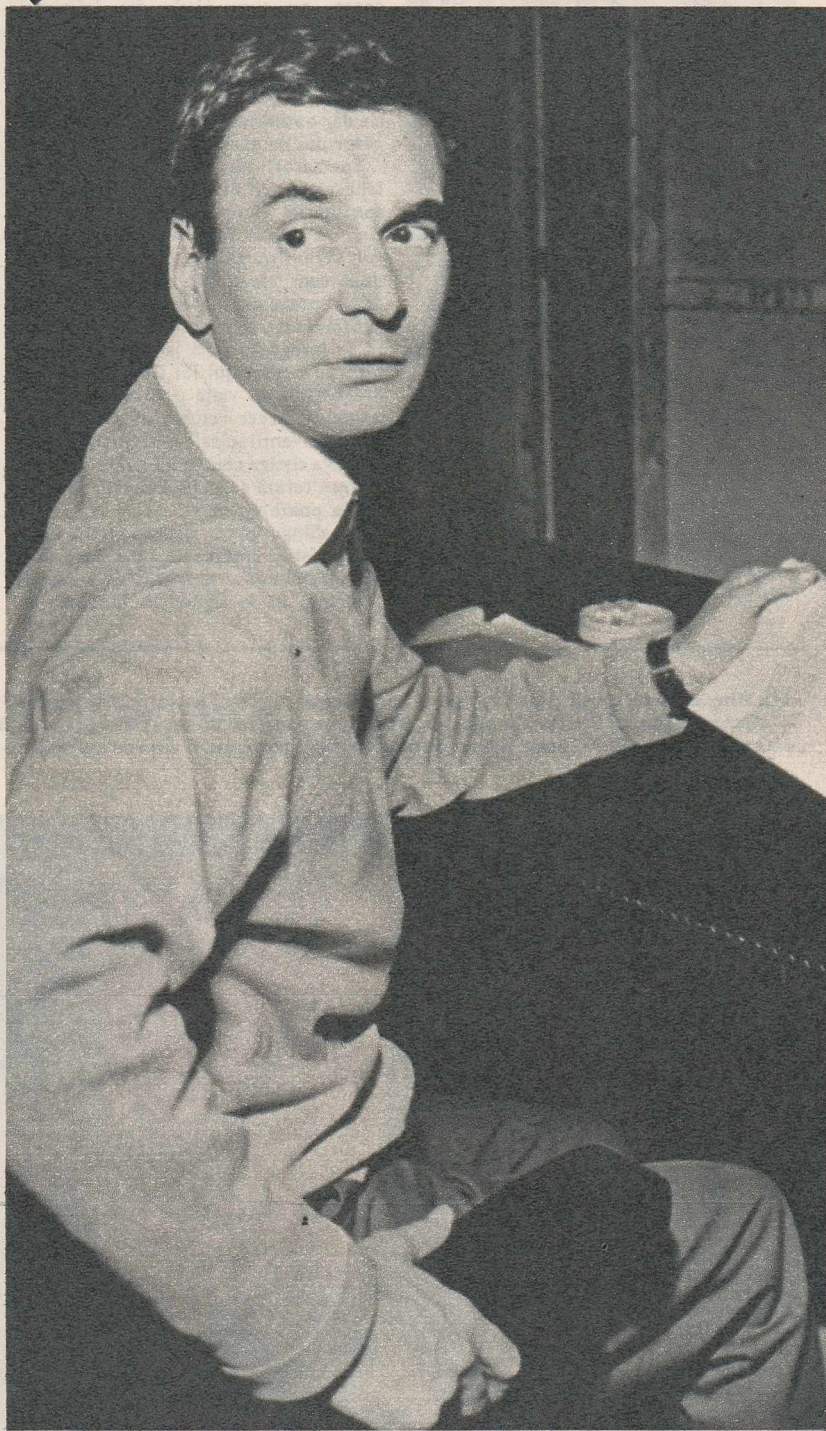
ÎNFĂȚIȘAREA ACTORULUI, „RECUZITĂ“ SECUNDARĂ?

Anchetă de Sanda FAUR

Sint lucruri pe care de obicei nu le spunem. Din delicatețe ori poate dintr-un soi de pudoare. Sau le spunem pe jumătate. Ori le comentăm cel mult pe la vreun colț, cînd credem că discuția poate fi descărcată de convenționalism și lipsită de menajamente. Cînd *scriem* despre vreun actor, de pildă, avem grijă să-i pomenim — de bine ori invers — talentul, și lucrul e esențial, firește. Cînd *vorbim* însă despre el ni se întimplă — vai, prea adesea! — să îndrăznim a constata și altele. Că, de pildă, cutare mare artist are o dicție imposibilă și dacă stai dincolo de rîndul 10 nu-i mai deslușești pur și simplu replicile. Că alt actor de incontestabil talent, nu mult trecut de 30 de ani, a căpătat o siluetă atît de greoaie încît și-a acordat cu de la sine putere cel puțin 10 ani în plus. Că o artistă încă tînă, încă frumoasă, a obosit să-și păstreze și tinerețea și frumusețea și urcă pe scenă cu părul pe jumătate platinat, cu obrazul puțin fanat. Că un actor căruia i se încredințează rolul-cheie într-o comedie bufă, cu gaguri și situații ce pretind o mare vervă a mișcării, varsă bietul tone de sudoare pe scenă și te face să palpiți de grijă, alături de el, la fiecare moment ce implică o anume agilitate. Că un fermecător june-prim a căpătat prematur pe obraz niște umbre adînci și niște pungi sub ochi, iar în voce niște inflexiuni stinse, răgușite, care parcă ar mărturisii o anume lipsă de instinct de conservare. Să ne oprim aici. Nu ne-am

umplut stiloul cu cerneală otrăvită și nu vrem să stricăm nimănui buna-dispoziție amintind de ravagiile pe care le operează crudul nostru inamic, timpul. Fiecare dintre noi îi cunoaște sau măcar îi presimte neiertătoarea sa acțiune. Dar nu e vorba aici de timp, sau, mai bine-zis, numai de el. Dacă pentru fiecare muritor de rînd înfățișarea sa fizică constituie un capitol — și un capital! — ce nu poate fi tratat cu indiferență (ne convine ori nu, aceasta e prima noastră carte de vizită), pentru un om al scenei fizicul înseamnă infinit mai mult. E, cum s-ar spune, mijlocul său de comunicare artistică, e unealta de lucru, e pensula pictorului și cuvîntul scriitorului. Față de înfățișarea sa fizică actorul are obligații imense: ochii, vocea, mișcărilor sale trebuie să se alcătuiască pe scenă în trăiri, sentimente și idei care să ne parvină limpezi nouă, spectatorilor — trebuie să construiască un alt om decît actorul însuși, și treaba aceasta nu o poate face cu o voce părăginită, cu niște ochi stinși de oboseală, cu niște mișcări sfîngace, greoaie. Nu cere nimeni actorului o frumusețe desăvîrșită (deși, să nu ne mințim, de cite ori nu apreciem cutare actor sau cutare actriță în primul rînd pentru harul fizic cu care a fost miruit!), li cerem, desigur, farmec scenic, inteligență scenică, sensibilitate scenică — tot ceea ce poate îmbrățișa cuvîntul *talent* — dar avem dreptul să cerem actorului să-și păstreze și să-și întrețină înfă-

Dar oare Radu Beligan nu-și menține admirabil tinereasca sa siluetă, degajată și elegantă sa prezență scenică?

țișarea. Oare nu vi se pare însă că, de la o vreme, această «coajă terestră» a actorilor noștri a început a fi neglijată de către înșiși proprietarii ei? Oare nu vi se pare că ceea ce numim condiția fizică a actorului și claritatea dicției sale par a fi considerate de către unii actori un fel de recuzită de însemnătate secundară? Oare nu constatăm cu tristețe la unii actori un soi de îmbătrînire precoce?

Și ne-o amintim din nou pe Marlene Dietrich care, la cei 66 de ani ai săi, mai cîntă și dansează pe scenă, iar picioarele ei sînt fotografiate drept reclamă de o societate de transporturi aeriene; și ne-o amintim pe Danielle Darrieux, «miracolul D.D.», cum îi spun francezii, care — la cei 51 de ani ai ei — filmează sfîșietoarea iubire a unei femei

încă tînere («24 de ore din viața unei femei»); și ne amintim că Jean Marais mai e, la cei 55 de ani ai săi, un Fantomas seducător și acrobat, deși e cu un an mai vîrstnic ca dușmanul său nr. 1, comisarul Juve, alias Louis de Funès. Firește, ni se va răspunde că aceste multimilionare vedete occidentale, pentru care arta e și un business grozav, au tot interesul și toate condițiile materiale de a-și întreține acest prețios obiect de lux care e însăși înfățișarea lor. E adevărat. Dar e aici vorba și de o conștiință a meseriei. Laurence Olivier povestea că, în primii săi ani de teatru, nu se înțelegea în sală mai nimic din ce rostea el, că era cît pe ce să fie concediat pentru că «mă hlizeam tot timpul pe scenă», și că a luptat mereu, obști-

primii nemulțumiți de condiția fizică a unora din actorii cu care lucrează...

*

LUCIAN GIURCHESCU consideră că încă din institut se acordă prea puțină atenție cursurilor de tehnică a vorbirii și mișcare scenică, deși, slavă Domnului, cadre didactice există berechet (vreo 10 la catedra de tehnică a vorbirii), iar la mișcare scenică

pentru a-și face rolul e suficient să debiteze un text mai bine sau mai prost plimbat prin scenă; și ar fi uimiți dacă ar afla, de la vreun prieten sau dintr-o carte, că actoria implică o dicție perfectă, un perfect control asupra corpului, acrobație, jonglerie. Sincer vorbind, îi înțeleg: de ce și-ar complica ei viața când de fapt nu trebuie să mai facă nici un efort pentru a exista în teatru o dată absolvit institutul! Cred că meseria noastră e una

Michèle Morgan împlinește, în acest februarie, 48 de ani. Nu e tocmai elegant să divulgi virsta actrițelor, dar când cineva arată așa cum arată Michèle, ți-o poți permite: e un triumf al tinereții (bine îngrijite!) asupra neliniștilor virstelor coapte.

nat, tenace, pentru a-și corija aceste cusururi. Când pregătea Othello — convins fiind că nu are vocea potrivită pentru acest rol — a făcut un foarte îndelungat antrenament vocal pentru a-și mări profunzimea vocii, reușind până la urmă să coboare cu aproape 6 note spre tonalitatea de bas. «Cum vă mențineți dv. în formă? — a fost întreat o dată Laurence, și el a răspuns: «Nu ușor. Mă duc de 2-3 ori pe săptămână la un curs de gimnastică, nu pentru că aș ține să arăt athletic, ci pentru că meseria mă obligă să-mi păstrez forma. Sint hotărât să nu abandonez teatrul, îl iubesc prea mult. Dar n-are nici un rost să ne prefacem că meseria aceasta nu implică o supra-solicitare — fizică și psihică. I-am văzut pe destui din colegii mei copleșiți de această muncă și sint hotărât să nu mă las doborât».

Citatul acesta este extras dintr-un interviu pe care directorul Teatrului Național londonez îl acordă la virsta de 59 de ani. L-am reprodus însă pentru că ni se părea un aliat plin de convingere. Dar nu e singurul. Îi avem alături pe înșiși actorii noștri, îi avem alături, mai ales, pe regizori. Se pare că, înaintea nemulțumirii spectatorilor, ei sint

avem specialiști excelenți. «Nu-mi amintesc să fi căzut vreodată un student — mă refer la o cădere definitivă — la aceste materii.

Deși personal consider că, oricât talent ar avea un actor, dacă nu e în stare să se miște bine și dacă nu vorbește ca lumea nu are literalmente ce căuta în teatru. E asemenea unui scriitor pe care îl bănuim de talent dar până una alta e analfabet. Sintem mult prea îngăduitori, cred, cu studenții, iar ei ne-au simțit slăbiciunea și neglijează aceste materii, știind că nu sint hotărâte pentru absolvirea institutului... Dacă nu începem de aici, din școală, cu seriozitate, treaba aceasta, inutil să ne mai vâlcărim pe urmă...».

Am consemnat și virulența cu care un alt tînăr regizor, **DINU CERNESCU** și-a exprimat punctul de vedere:

«E de neconceput un violonist fără mâini sau o stenodactilografă oarbă, dar e foarte ușor de conceput un actor care-și ignoră cu dulce inocență uneltele meseriei. Chiar atunci când actorii au unele date naturale, își permit să le piardă cu nonșalanță pe drum, prin neexersare. Unii mai cred — așa cum se crede că în teatru textul e totul — că

Fără machiaj, fără nici un adaos artificial de tinerețe, fără masca din plastic a lui Fantomas, dar cu aceeași excelentă condiție fizică: Jean Marais, înconjurat de actori mai tineri cu 20-25 de ani ca el — Florin Piersic și Jean Lorin — pe cînd filma la noi în țară «Șapte băieți și-o ștregărită».

din puținele în care absența perfecționării nu-l amenință pe respectivul refractar la pierderea cîștigului zilnic. Toată lumea plînge pe ruinele unor foste frumuseți, pe marginea ridurilor și a buțurilor premature ale unora din actorii noștri, deși mi se pare că nu e tocmai prilej de mare întristare. Pentru a remedia această situație nu avem decît să ne ocupăm serios și lucid — printr-o muncă științifică permanentă — de menținerea vocii și a corpului într-un continuu antrenament. Răul nu e în afara ci înăuntrul nostru. Și în loc să ne plîngem pe la colțuri, așteptînd ca Sfatul popular sau Comitetul pentru Cultură și Artă să ne roage a ne îmbunătăți în acest sens munca, ar trebui să ne batem pentru existența unor posturi de profesori de mișcare scenică și de tehnică a vorbirii în fiecare teatru...»

Ideea aceasta o reia regizorul **DAVID ESRIG**, ale cărui spectacole («Umbră», «Troilus și Cresida», «Capul de rățoi») au fost remarcate tocmai prin bogăția și expresivitatea mișcării scenice, obținute printr-un îndelungat și perseverent exercițiu.

«De fapt, să recunoaștem însă că această formă a actorului nu e încă un criteriu în judecata unui spectacol, că ea nu este preținsă actorului, că nu plutește în aer această necesitate. Cîtă vreme nu există o presiune în acest sens — a opiniei publice, a conducătorilor artistico-administrative — cîtă vreme presiunea nu vine nici dinăuntru, din conștiința actorului (învîingînd acoto comodități bine știute), nu vom reuși să obținem ceea ce numim forma actorului. Să nu ne înșelăm, treaba aceasta e foarte complicată, ea preținde un anume sistem de antrenament fizic, un chibzuit regim alimentar, un sistem științific de organizare a vieții, o bună asistență medicală. Noi sintem în drept a preținde ca o bună parte din aceste obligații să

cadă în răspunderea organizatorică și materială a teatrelor: sintem instituții socialiste, avem răspunderea unor trupe teatrale, a unor activități artistice superioare, trebuie să le asigurăm actorilor condiții optime. E oare firesc să facem chetă printre actori dacă avem nevoie, în teatru, de un profesor de impostajie vocală sau de mișcare scenică? Mi se pare illogic ca echipele de control financiar să găsească tot felul de obiecții atunci cînd teatrul consideră necesar să angajeze asemenea specialiști, și să nu fie de loc deranjate de numărul enorm de funcționari administrativi (care-sint realmente copleșiți de diversele socoteli birocratice). Astfel ajungem să avem poate dosarele în regulă, dar spectacole mediocre... Pînă și directorii de teatre sint în mai mare măsură preocupați să rezolve imensul, complicatul și absurdul eșafodaj administrativ decît să vegheze la calitatea artistică. Nu pot să vă spun la ce formule ingenioase — dar, firește, «de ocazie» — a trebuit să apeleze conducerea teatrului nostru pentru a putea asigura actorilor specialiștii necesari pregătirii fizice și vocale a unor spectacole. S-a lucrat mult, dar nu continuu, în condiții grele, fără un elementar utilaj, pe furate de timp și spațiu. Oricîtă bunăvoință am avea cu toții, așa nu se poate face treabă serioasă, temeinică. Și o să continuăm să suspinăm mereu și zadarnic după condiția fizică a actorului...»

*

Credem că tot ceea ce ne-au comunicat interlocutorii noștri cuprinde un adînc adevăr care trebuie să ajungă cît mai repede — și cît mai sonor — în auzul forurilor în drept. De pe urma unor măsuri rezonabile ar avea de cîștigat toată lumea — atît slujitorii Taliei cît și spectatorii.

• memento •

carte

● **Între copertele volumului Ulysse** de George Călinescu (Editura pentru literatură), cititorul află notațiile și opiniile scăpărătoare, insolite și revelatorii ale marelui critic despre autori, opere și unele probleme de estetică și critică literară. Volumul este alcătuit din texte selecționate din revistele «Viața românească», «Vremea», «Adevărul literar și artistic», «Viața literară»... de după 1927. Prefaștorul și alcătuitoarea ediției, Geo Șerban, a dat titlul cărții, respectând intenția mai veche a lui G. Călinescu de a scoate un volum de studii critice sub titlatura «Ulysse». Apreciem că ideea lui Geo Șerban de a ne oferi o «selecție concepută și înfățișare eclicianismului» în momentul cristalizării sale își găsește acoperirea prin această suită de texte prezentată cu inteligență și abilitate. Dar, aproape: ni se pare că editarea operii lui George Călinescu a căpătat de la o bucată de vreme un ritm prea lent.

● A apărut volumul II al romanului Șoseaua Nordului de Eugen Barbu. Autorul, prin proza sa densă, dinamică, pregnant evocativă, urmărește în continuare destinele eroilor ciclului, încheștați în lupta de eliberare a patriei de sub dominația fascistă (Editura pentru literatură).

● În colecția «Biblioteca pentru toți» au apărut înmănușate în același volum două romane: **Călătorie în Sicilia** și **Oameni și neoameni** de Elio Vittorini (1908-1966) pe care E. Hemingway îl considera «unul dintre cei mai buni scriitori italieni contemporani». Traducere de Elena Murgu, prefață de Constantin Lăncă.

● Tot în B.P.T. a apărut și romanul **Dona Barbara**, datorat unuia dintre cei mai de seamă scriitori ai Americii Latine, venezuelianul Romulo Gallegos. În decorul de sălbatică poezie a întinșelor savane națale, scriitorul întrușchează în paginile cărții, cu forță epică și pătrundere psihologică, imaginea vie a oamenilor și realităților sociale din țara sa. Traducere — Marcel Galton și Liviu Tomuța; prefață — Ion Vitner.

● **Semînția lui Laokoon**, noua carte de poeme a lui Ștefan Aug. Doinaș, vine să contureze mai accentuat profilul unui poet care și trăiește lucid sentimentele și care este tot pe ascz de atent la mijloacele de expresie (Editura tineretului).

● Recentul volum de poezie **Cariatida** al lui Ion Gheorghe reunește ciclurile versurilor de generoasă sevă lirică și surprinzătoare asociații metaforice: «Cariatida a pământului», «Cariatida» și «Scrierile esențiale» (Editura tineretului).

cinema

● **Împușcături pe portativ**. Citeva cintece, citeva dansuri — în excelenta coreografie a lui Oleg Danovski — o paradie moale a filmului polișt, o înfruntare de comedie sportivă, talentul Margaretei Pislaru, al lui Cornel Fugaru, Ștefan Bănică, Ștefan Tapalagă, Dumitru Furdui ș.a., toate aruncate cu vultz dezordine și cu mare miză pe o canava de celuloid. Scenariu — Dimos Rendis, Cezar Gri-

Latinovits Zoltan

goriu. Regia — Cezar Grigoriu. Muzica — George Grigoriu. Imagine — Sandu Intorsureanu.

● **Cele trei nopti ale unei iubiri**. Un film ratat în mari chinuri. Oricum, să reținem numele unui cineast obsedat de poezia dragostei, al unui cineast pe care-l bănuim și talentat: György Révész. În distribuție: Benedek Toth, Vera Venczel. Darvas Iván, Latinovits Zoltan, Sinkovits Imre.

● **Valetul de pică**. Schema westernului transpusă fără suflu și cu poncificări în sol francez. Regia — Yves Allegret. Interpreți — Eddie Constantine, Raymond Pellegrin, Marie Versini, Henri Cogan.

● **Există încă sclave**. Un patetic documentar despre una din marile pete negre ale civilizației actuale — resturile sclaviei. Autori — Roberto Malenotti și Folco Quilici (Italia).

● Pentru cei care nu le-au văzut încă, recomandăm încă o dată câteva filme din familia celor cărora ne-am obișnuit să le spunem, cu un termen impropriu, «de artă»: **Dragostea unei blonde** (Milos Forman). **Un bărbat și o femeie** (Claude Lelouch). **Billy minciinosul** (John Schlesinger). **Meandre** (Mircea Săucan).

● **Presa franceză** anunță un probabil debut în regie al actorului Pierre Brasseur care intenționează să realizeze un film după scenariul propriu «O zi de fericire».

muzică

● **Dirijorul Mihai Brediceanu**, din nou la pupitrul Filarmonicii, ne propune un program cuprinzând o primă audiere românească și două lucrări din literatura muzicală universală care onorează orice sală de concert. Vom asculta, așadar, în primă audiere (bucureștenă — lucrarea a mai fost executată la Cluj), «Nocturna»

Radu Lupu

de tinărul compozitor Ștefan Constantin Zorzor. Pianista poloneză Lidia Grychtolowna va fi solista Concertului nr. 2 în Fa minor de Frédéric Chopin. Programul se încheie cu una dintre cele mai răscolitoare compoziții cealikovskiene: Simfonia «Manfred» (a VII-a) (10 februarie, sala Ateneu).

● Orchestra simfonică a Radioteleviziunii, avind ca invitați pe dirijorul sibiian Henry Selbing și pianistul Radu Lupu, ne prezintă un program pe care l-am putea subintitula «de la Vivaldi la Hindemich»: Simfonia I de Antonio Vivaldi; Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Johannes Brahms; Concertino pentru orchestră de coarde de Doru Popovici; «Nobilissima visione» — o primă audiere din lucrările lirice (în speță e vorba de muzică de balet scrisă în 1938) ale compozitorului și teoreticianului german Paul Hindemich (15 februarie).

● Filarmonica «George Enescu» oferă publicului meloman — într-o formație orchestrală adecvată, dirijată de Mircea Basarab — ciclul complet al celor șase concerte brandenburgice de Johann Sebastian Bach. Faimoasele lucrări, repre-

zentind o treaptă de hotărtoare însemnătate în evoluția muzicii polifonice, sint prezentate câte trei o dată în două concerte, programele respective incluzind suplimentar și cite una din cantatele profane ale ilustrului cantor.

● **Opera Română reia** (și bine face!) «Pelléas și Mélisande», opera de mare rafinament muzical a lui Claude Debussy, după cunoscuta dramă a lui Maeterlinck. Interpreți valoroși: Teodora Lucaciu, Valentin Teodorian, Octav Enigărescu, Violet Ban, Dorothea Palade-Melinte, Silvia Voinea, Valentin Loghin. Dirijorul Mircea Popa asigură conducerea muzicală, iar George Teodorescu sennează regia (11 februarie).

● Sala mică a Palatului găzduiește una din manifestările de cultură muzicală pentru a căror necesitate e inutil să mai pledăm. Tema expunerii: «Momente de apogeu în evoluția muzicii de operă». Conferențiar: muzicologul V. Pop-Băteni (11 februarie, ora 10).

● O știre dureroasă: a încetat din viață **Vasile S. Jianu**, flautist virtuoz și eminent pedagog, profesor, șef de catedră la Conservatorul «Ciprian Porumbescu». Prin strălucita sa prezență — ca solist sau în formații de muzică de cameră — pe podiumurile de concerte din țară sau din străinătate, ca și prin neobosită sa activitate de dascăl, Vasile Jianu își înscrie cu cinste numele alături de toți cei ce și-au închinat viața și talentul înfloririi artei muzicale românești, creșterii prestigiului ei internațional.

teatru

● **Maria Stuart** de Fr. Schiller s-a reluat la Teatrul Național cu un remarcabil succes de public (cea ce e un semn îmbucurător). În rolurile principale: Dina Cocea (Elisabeta), Irina Răchișeanu (Maria Stuart), Septimiu Sever, Florin Piersic și alții.

● **Michel de Ghelderode**, scriitor belgian de limbă franceză, înfățișat de Teatrul «C.I. Nocturna» în premieră pe țară. Spectacolul e compus din două drame într-un act (**Cristofor Columb** și **Escorial**) și aduce imaginea elocventă a unui autor aplecat spre poezie dramatică, în care se încheagă filonaele cele mai diverse ale teatrului modern. Dinu Cernescu reunește în spectacol — căutind și găsind formule scenice insolite — doar trei actori, dintre care se detașează net Ștefan Iordache.

Dina Cocea

● «**Tândărică**» în casă nouă. Doar la cișiva zeci de metri de fostul local demolat, marionetștii bucureșteni au căpătat o sală excelentă pentru reprezentațiile lor: «Excelsior» — din strada Academiei nr. 28. Într-o ambianță plăcută, micii spectatori vor vedea: **Vrăjitorul din Oz**, **Pungața cu doi bani**, **Amnaru**, **Tigrisorul Petre**.

● Sub cupola ciroului evoluează valoroși artiști sovietici, reprezentanți ai Ciroului mare din Moscova. Nu lipsesc numerele de călărie dijghită, dresură, acrobații plastice. Numerele comice sint susținute de amuzantul clown Vilen Melikjanian.

● Un record teatral: la Constanța, 100 de spectacole cu **Io, Mircea Voievod** de Dan Tărșilă. Protagonist: Sandu Simionici. Pe scena aceluiași teatru Lovitura de Sergiu Fărțășcan a fost mai puțin servită într-un spectacol fără relief și ritm. Regia — I. Maximilian. În distribuție: Dan Herdan (ca de obicei, la înălțime), Jean Ionescu, Romel Stănciugel, Ana Mirena, Agatha Nicolae.

disc

● Cele patru prime audii cu premii ale Radioteleviziunii: «Marea cântă» de Urmuzescu, «De ce mi-ai scris» de A. Proșteanu, «Spune-ți» de N. Kirculescu și «Nu știi cită iubire» de Cristioniu, în interpretarea celor care le-au lansat — Ilinca Cerbacev, Anca Agemolu, Denise Constantinescu și Constantin Drăghici — și-au găsit (în sfârșit) locul

pe discul EDC-884. Mai bine mai trziu decit...

● Sunetele străvechii orgi de la Međiaș au fost înregistrate pe minuscule disc cu nr. 37 din colecția «Discoteca pentru toți» (ce apare mai mult sau mai puțin regulat, în funcție de o mulțime de necunoscute pe care am fi tare curioși să le cunoaștem). Organistul Horst Gehann, interpret prestigios al creației lui Johann Sebastian Bach, în cele cinci «Corale-preludii» imprimate pe discul ECC-895, ne oferă o imagine plină de poezie și înțelegere a acestor piese, bazate — multe din ele — pe melodii profane.

● Cele două uverturi ale lui Rossini la operele «Scara de mătase» și «Cenușăreasa» (opere care dacă nu s-au bucurat de succesul «Bărbierului din Sevilla» au reapărut și și-au cucerit dreptul la viața salilor de concert după aproape un secol, mai ales prin «uverturile» lor) alcătuiesc programul unui alt disc din «Discoteca pentru toți» (nr. 39), în interpretarea Orchestrei simfonice a Cinematografilor, dirijată de maestrul Jean Bobescu (ECC-897).

● Ni se par pline de farmec cele trei discuri pitice («Disc pentru educație muzicală — preșcolari — grupa mică») realizate de «Electrodisc» în colaborare cu Editura didactică și pedagogică, care reușesc totuși, în ciuda dimensiunilor, să le dea copiilor prilejul de a asculta 33 de cintece pe deplin reușite (EXC-999, 900, 901).

plastică

● **Lucian Grigorescu** — retrospectivă. Lucian Grigorescu (1894-1965) este unul dintre reprezentanții remarcabili ai postimpresionismului în arta românească. Lucrările sale de început sint tributare atmosferei și motivelor din peisajele ilustrului său înaintaș Nicolae Grigorescu, ca mai apoi să parcurgă experiența impresionistă și cea cézanniană care vor da opere sale prioritatea pentru construcția formelor. Actuala expoziție reunește 93 de lucrări în ulei și 25 de grafică, care reprezintă toate perioadele de creație ale artistului (Muzeul de artă).

● **Tapiserie '68**. Expoziția deschisă la Dalles găzduiește 48 de artiști care expun 59 de lucrări de o bogată varietate tematică. Alături de nume prestigioase care au dat în ultimii ani strălucire genului (Ileana Balotă, Geta Brăcescu, Aurelia Ghiță, Mimi Poadeanu, Elena Pană, Graziela Stoichiță, Geta Vișan ș.a.) și de autentice tinere talente (Berta Benkő-Mrazec, Viorica Iacob, Theodora Moisescu-Stendil ș.a.) expun tapiserii și pictori cunoscuți ca: Spiru Chintilă, Pavel Codiță, Ion Gheorghiu, Ion Pacea, Octavian Vișan ș.a.

● **Carolina Iacob**. Pictura «Grădina mea» — chiar dacă nu este cea mai reușită dintre lucrări — definește într-o cizva pictura Carolinei Iacob, cu peisajul ei dominat de o floră cuprinsă de febrele mutațiilor metaforice («Toamna» etc.) și populat de o faună căreia artista îi conferă o prezență stranie («Linșteea serii» etc.). Este evidentă tendința spre oniric, predilecția pentru cultivarea simbolului, cind ființele sau lucrurile au rolul unor chei menite să deschidă porțile înțelegerii («Vis», «Ana lui Manole», «Poarta» etc.). Ingenuitatea, aerul cvasinaiv, cromatica pură, sonoră, vin să accentueze acuitatea sentimentelor care vibrează pe coardele lirismului (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

● A muriș la Zürich celebrul pictor japonez Leonard Foujita. Născut în 1886 dintr-o familie de samurai, el sosește la Paris în 1913, unde se va încadra în mișcarea artistică, cucerind repede celebritatea. Este perioada în care pictorul încearcă o sinteză între arta orientală și cea occidentală. Apoi în lucrările sale intervine o dominantă religioasă care va persista de-a lungul ultimei perioade a creației sale și care îl va duce la convertirea la catolicism în 1959. Autor de peisaje urbane, de tablouri cu păsări, porțrete etc., în ultima parte a vieții a desenat planurile a 16 vitralii și a pictat o sută de metri pătrați de frescă la capela Notre-Dame-de-la-Paix din Reims.

televiziune

Cu două, trei și chiar patru emisiuni pe zi, cuprinzind un număr respectabil de ore, transmisiunile — în direct sau filmate — ale J.O. de la Grenoble domină copios programul acestei săptămâni la televiziune. Drept care ne vom sistematiza și noi ad-hoc sugestiile grupind separat J.O. de alte emisiuni recomandabile. Așadar, pentru transmisiunile de la Grenoble:

DUMINICĂ 11 FEBRUARIE. Slalom urias — bărbați; sărituri trambulină (12.45) ● Hochei: Canada-S.U.A. (17.30) ● Filmul competițiilor zilei (21.20) ● Hochei: U.R.S.S.-R.F. a Germaniei (22.30) **MARTI 13 FEBRUARIE.** Slalom special — femei (12.45-15.30) ● Hochei: U.R.S.S.-Suedia (18.30) ● Filmul competițiilor

Maria Butaciu-Drugu

zilei (21.20) ● Hochei: Cehoslovacia Canada (22.00).

MIERCURI 14 FEBRUARIE. Fond-ștafetă — bărbați; patinaj viteză — bărbați (9.15-12.30) ● Patinaj artistic: figuri libere — perechi (23.10).

JOI 15 FEBRUARIE. Patinaj viteză — bărbați; Biathlon (9.15-12.00) ● Slalom urias — femei (12.45-14.15) ● Hochei Suedia-Canada (18.30) ● Hochei U.R.S.S.-Cehoslovacia (22.00).

VINERI 16 FEBRUARIE. Patinaj viteză — bărbați; fond-ștafetă — femei (10.00) ● Slalom special — bărbați (manșa I) (12.45-14.30) ● Filmul competițiilor zilei (21.20) ● Patinaj artistic: figuri libere — bărbați (22.50).

SIMBĂTA 17 FEBRUARIE. Slalom special — bărbați (manșa II) (12.45-15.30) ● Hochei: Suedia-Cehoslovacia (18.30) ● Hochei: U.R.S.S.-Canada (22.05).

Alte recomandări: **DUMINICĂ 11 FEBRUARIE.** Program de muzică populară românească cu: Angela Moldovan, Maria Butaciu-Drugu, Polina Manoilă, Dumitru Sopon, Constantin Cocriș ș.a. (16.00) ● Întâlnire cu Ior Dacian (20.00).

MARTI 13 FEBRUARIE. Valsul în creația de balet. Iși dau concursul: Ileana Iliescu, Magdalena Popa, Alexa Mezințescu, Cristina Hamel, Amato Checiulescu, Bojidar Petrov, Gică Matei ș.a. (21.35).

MIERCURI 14 FEBRUARIE. Ciclul de telecinematocă închinat lui Bette Davis progreamază filmul «Lubirea lor», în care marea vedetă îl are ca partener pe Charles Boyer (20.45).

JOI 15 FEBRUARIE. La Studioul Mic «Erou anonim» de Constantin Paraschivescu cu cișiva buni interpreți tineri: Rodica Tușianu, Constantin Brezeanu, Traian Dăncănuș, Petre Popa (21.30).

VINERI 16 FEBRUARIE. Filmul sovietic de aventuri «Parola» (21.35). **Și încă o recomandare:** nu omiteți lecțiile de limbi străine. Sint excelente!

pronosport

Pronoscul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 6 din 11 II 1968

I. FIORENTINA-ROMA	1
II. INTER-ATALANTA	1
III. JUVENTUS-BOLOGNA	1
IV. LANEROSI-VARESE	X
V. MANTOVA-MILAN	2
VI. NAPOLI-CAGLIARI	1
VII. SAMPDORIA-TORINO	X
VIII. SPAL-BRESCIA	X
IX. MESSINA-PISA	X
X. LIVORNO-POTENZA	X
XI. MODENA-BARI	1
XII. PALERMO-VENEZIA	1
XIII. LAZIO-MONZA	1

coperta noastră

Dr. Christiana Barnard, realizatorul primei grefe de inimă, rămâne mereu în actualitate... Interviu, declarații, expuneri științifice, o călătorie în Europa, apoi alte planuri și proiecte științifice — toate se axează pe preocuparea sa majoră: generalizarea tehnicii grefelor.

▲ *Tatnaji psihedelice.*

FENOMENUL „HIPPIY”

CORESPONDENȚĂ SPECIALĂ PENTRU „FLACĂRA”
DE GABRIELE PANTUCCI. FOTOGRAFII DE CHRIS MORRIS

Hippy (plural hippies) — un termen pe care zadarnic l-ați căuta în dicționarele și enciclopediile editate în Statele Unite sau Marea Britanie. E un cuvânt-copil, care s-a născut în California și n-a împlinit nici doi ani. Face parte din marea, colorată și veșnic frământată familie a argoului, neavând nici o legătură de rudenie cu hip în sensul de «șold», poate doar una foarte vagă cu un alt hip, care înseamnă «melancolic», sau cu prima silabă a cuvântului «hipnoză».

Parcurgând un traseu invers celui străbătut de vechii coloniști englezi, hippy a emigrat din America spre Europa occidentală alindu-și drept reședință de predilecție Londra. De-o parte și de alta a Atlanticului, ce este un hippy? O persoană (în general tânără), care respinge «civilizația consumului» cu meschinele ei idealuri mecanizate, respingând astfel implicit și goana frenetică după avere, și care își caută refugiu în droguri psihedelice. Acestea din urmă sînt substanțe halucinogene care, conform definiției oferite de «Random House Dictionary of English Language», creează «o stare de mare calm mintal, cu percepții senzoriale foarte plăcute și cu senzații de extaz estetic și de avânt creator».

Drogul preferat de hippies este L.S.D., preparat care seamănă cu marijuana, avînd însă efecte mult mai puternice și mai nocive. «Starea de calm», pomenită mai sus, este urmată de înspăimîntătoare halucinații care pun în primejdie echilibrul nervos al individului. Dar L.S.D.-ul este considerat drept un mijloc radical de evaziune, dovadă și expresia «a face o excursie», care, în limbajul inițiatorilor, desemnează operația drogării.

Fenomenul hippy a dat naștere la înverșunate dezbateri în lumea occidentală. Printre cei care-l condamnă, unii — cei de bunăcredință — insistă asupra dezastruoaselor consecințe pe care le au halucinogenele asupra organismului. Alții însă aruncă anatema de pe poziții politice: pe ei îi deranjează în primul rînd latura protestatară a fenomenului, refuzul tinerilor hippies de a se încadra în societatea «liberei concurențe», oroarea lor față de violență în general și de război în particular.

Fără îndoială, aspectul exterior al unui hippy frizează ridicolul, uneori chiar aberația. Fără îndoială, drogurile nu rezolvă nimic. Fără îndoială, în modul cum se manifestă «psihedelicii» intră o doză masivă de anarhism juvenil. Dar dincolo de toate aceste incontestabile adevăruri se ascunde cel mai important dintre ele: pentru o parte tot mai mare a tinerii generații din țările capitaliste, «paradiul liberei întreprinderi» este un veritabil infern din care orice ieșire e bună.

Correspondentul nostru londonez GABRIELE PANTUCCI a fost martorul implantării în Anglia a fenomenului hippy. Iată cum îl vede el în reportajul ce urmează, scris pentru «Flacăra».

Într-o caldă după-amiază de iulie, în iulie anul trecut, pașnicii londonezi care ședeau pe iarbă în Hyde Park, încălzindu-se la razele soarelui englezesc, s-au pomenit deodată invadați de o grămadă de hippies.

Înarmați cu afișe în culori țipătoare, ei cereau abolirea legilor care opresc folosirea drogurilor din grupa hașișului. Cei peste 5 000 de manifestanți purtau flori — agățate de haine, înfipite în păr sau în bărbi, uneori pictate pe obraji sau pe alte părți ale trupului.

Polițiștii au intervenit repede pentru a le suprima afișele. Cu aceeași promptitudine poliția a intrat în acțiune și atunci cînd poetul american Allan Ginsberg, instalat pe un scăunăș pliant și folosind megafonul pentru a fi auzit de toată lumea, a început să vorbească mulțimii.

Nici unul dintre hippies nu a protestat împotriva intervențiilor reprezentanților statului. Tinerii ofereau, zîmbind, flori polițiștilor care-i amenințau cu arestarea. Dar nu au avut loc arestări, deși polițiștii erau enervați de tîmăia pe care «psihedelicii» o ard pentru a acoperi mirosul pătrunzător și dulceag al fumului de marijuana. Poliția nu putuse găsi nici urmă de drog.

În ziua aceea, în Hyde Park, tinerii hippies nu au avut parte să audă prea multe cuvîntări, dar din punct de vedere al publicității succesul lor a fost asigurat. De atunci ei au devenit unul dintre cele mai discutate subiecte și nu trece nici o zi fără ca ziarele britanice să nu vorbească de ei.

Printre tinerii hippies din California, formația Beatles ca și alți cîntăreți de muzică ușoară din Anglia sînt adorați ca adevărate «monumente psihedelice». Este limpede că englezii au avut o influență considerabilă asupra nașterii mișcării hippy în America, în ciuda faptului că ea a apărut în Marea Britanie abia prin luna noiembrie a anului 1966. Un număr — e adevărat, foarte restrîns — de americani i-au descoperit pe hippies și li s-au alăturat abia în Anglia. Un exemplu este artistul Ron Henderson, în vîrstă de 26 ani, din Los Angeles, care s-a stabilit de peste un an la Londra cu soția sa, Dorris, cîntăreață folclorică de culoare din S.U.A. În Statele Unite, Ron era inginer proiectant, lucrînd în special la calcule. În 1963 el a desenat modelul unui automobil care avea toate șansele să devină cel mai rapid din lume. Acest proiect a fost bine apreciat de cîteva mari firme americane, dar tocmai cînd trebuia să se treacă la realizarea lui a fost abandonat, deoarece necesita folosirea unei mașini care în momentul acela nu era încă în producție. Ron Henderson spune că numai comercialismul american a ucis proiectul său. Așadar, acesta a fost unul din motivele care l-au împins să «renunțe», adică să părăsească societatea și să se întoarcă la pictură, prima lui dragoste. Acum un an și ceva el a venit la Londra, unde i-a întîlnit pe tinerii hippies. Astăzi, pe lingă pic-

Ron Henderson, americanul care și-a abandonat profesiunea de inginer pentru a se alătura tinerilor hippies londonezi și a devenit pictor «psibedelic».

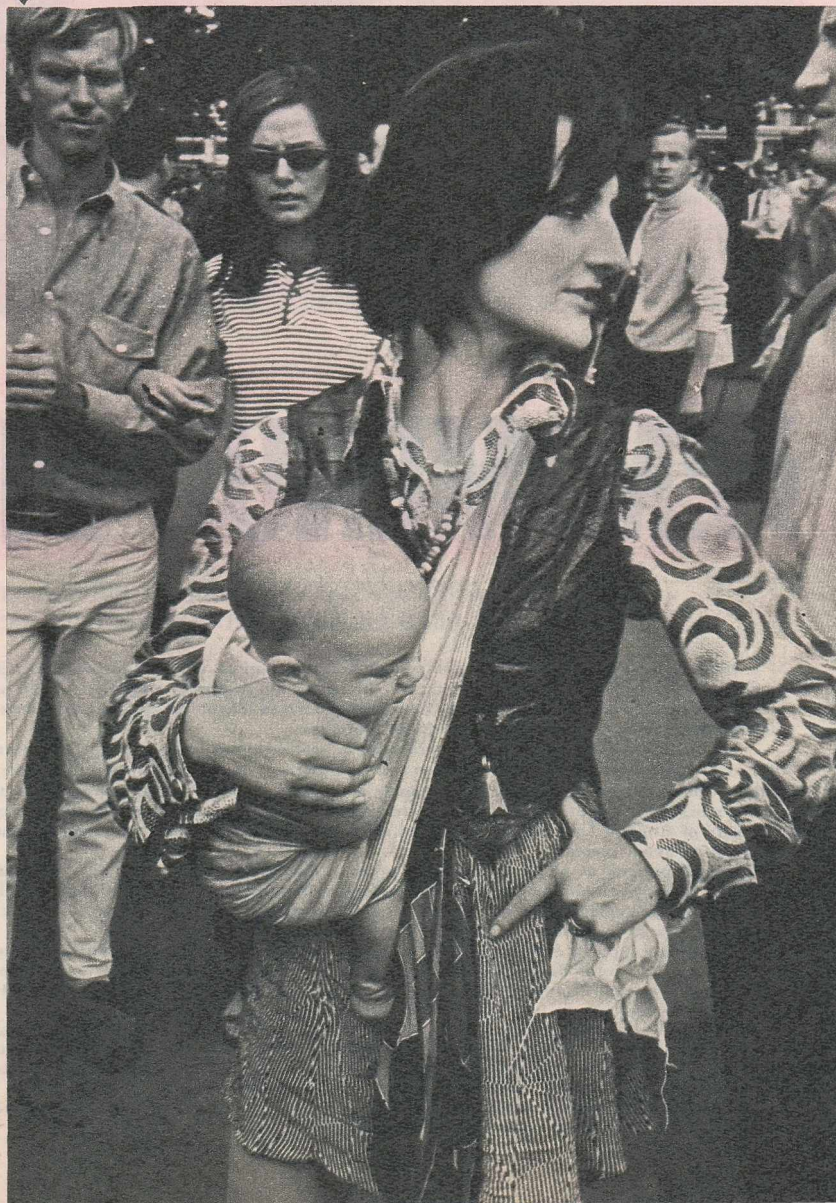
reguli fundamentale de viață: cinste, veselie și, mai presus de orice, nonviolență. La aceasta se mai poate adăuga disprețul față de bani, care trebuie luați în considerație numai ca mijloc de procurare a strictului necesar. De asemenea, mulți hippies disprețuiesc munca — ei spun că tehnica unei societăți moderne trebuie să reducă munca la minimum. Altruismul și dragostea sînt alte caracteristici hippy. Există apoi un adevărat cult pentru frumos ca sursă de fericire, precum și cultul mistic pentru anumite droguri.

În Statele Unite grupurile de hippies trăiesc în adevărate comunități izolate de societate, ca aceea din districtul Haight-Ashbury din San Francisco. La Londra, în ciuda dispersării tinerilor, mulți dintre ei se adună cu regularitate în câteva locuri, în primul rînd în anumite magazine ca «Indica

Bookshop» (Librăria Indica) de pe Southampton Row, — unde se află și o parte din redacția publicației «it» — «Kleptomania» din Carnaby Street sau «Granny Takes a Trip» («Bunica face o excursie»). Cel mai tipic magazin hippy din Londra este «Time Out Of Mind» («Pauză în gândire»). Produsele care se vînd aici merg de la afișe sau nasturi cu desene sau fraze obscene ori exotice pînă la accesoriile garderobei hippy, ca de exemplu clopoței, lungi șiraguri de mărgelă, pandantive care se atîrnă de cordon, de încheietura mîinii, de glezne, cămăși violente colorate în stilul cel mai țipător înflorat, mici tunici orientale, bastonașe de tămîie pentru ars etc.

Magazinul e cufundat într-o semiobscuritate discretă și oricine e bine primit acolo la o mică pălăvrăgeală sau la o ceașcă de ceai oferită gratuit. Vizitînd «Time Out Of

Maternitate stil hippy

Figură de hippy

tură, își cîștigă viața făcînd diapozitive colorate, care sînt proiectate în două din cluburile hippy din Londra: «UFO» și «Happening 44». Procedul după care realizează aceste diapozitive este inventat chiar de el: aplicate pe material plastic, culorile se mișcă datorită căldurii lămpii de proiecție, ceea ce dă efectul unei fantastice iradiere mobile. După părerea lui Ron, diapozitivele colorate oferă imagini foarte apropiate de cele obținute cu L.S.D.

Ron Henderson arată că, deși nu este comunist, disprețuiește societatea capitalistă pentru sclavagismul în masă la care duce. Această poziție — împotriva societății occidentale dar fără alte convingeri politice — este de altfel cea adoptată astăzi de majoritatea tinerilor hippies din Anglia. Din acest punct de vedere ei sînt mult mai puțin angajați decît tinerii americani din așa-numita beat generation a deceniului trecut. În

schimb, din punct de vedere cultural, tinerii hippies le sînt de departe superiori, în ciuda faptului că săptămînalul american «Time» i-a definit ca «un exemplu de sub-cultură».

Astăzi, la Londra, tinerii hippies se pot număra cu mîile. În ciuda faptului că e imposibil să se facă o statistică reală — din simplul motiv că pentru a fi hippy nu este necesară îndeplinirea nici unei formalități care să confere calitatea de membru al mișcării — e totuși cert că în capitala britanică numărul lor trece de 20 000. Un fapt destul de semnificativ e acela că revista lor «it» (prescurtare de la «international times») apare în capitala britanică într-un tiraj de peste 15 000 exemplare.

Tinerii hippies evită să fie considerați ca aparținînd unei mișcări. Aici, în Anglia, ni s-a spus că o persoană poate fi considerată hippy atunci cînd este de acord cu unele

Mind» într-o după-amiază, poți întâlni mici grupuri de hippies stând ghemuiți în cerc pe podea și vorbind, fumând sau cântând încet la banjo, tamburină sau chitară. În fundul magazinului, un mecanism luminos proiectează pe un mare panou transparent iridiscențe policrome. După părerea celor care-l conduc, magazinul «Time Out Of Mind» nu trebuie considerat o întreprindere comercială ci un loc de întâlnire pentru hippies.

Pentru a-ți forma o imagine despre fenomenul hippy în Anglia, cluburile de noapte constituie excelente puncte de observare. Printre ele merită să fie menționate: «Happening 44» («Întâmplare 44»), «The Round House» («Casa rotundă») și în primul rând «UFO». Acest local este deschis numai o dată pe săptămână — vineri noaptea — pe Tottenham Court Road, în imensul subsol al unui cinematograful. E o foarte populară sală de dans care, în fiecare vineri, de la ora 10,30 pînă la 7 dimineața, devine regatul hippy. În lungul unui perete al enormei pivnițe este o mică scenă pe care apar din cînd în cînd diferite grupuri de cîntăreți de muzică «pop», pe un ecran sînt proiectate filme din anii 1920-1930, urmate de diafilme în policromii fantastice. Atunci cînd pe scenă nu cîntă nimeni, plutesc pretutindeni melodiile formațiilor Beatles sau Rolling Stones, întrerupte din cînd în cînd de muzică simfonică, de la Johann Sebastian Bach la Karl Orff. Uneori muzica este reprodusă accelerat, cu efecte stridente, ireale, absurde. Apoi deodată megafonoanele transmit litanii ale unor triburi din centrul Africii, urmate de cîntece de leagăn tibetane. Într-un colț, la o tejghea, se vînd ceaiuri, cafele și băuturi nealcoolice — întrucît hippies disprețuiesc alcoolul. Și în celălalt capăt al sălii, pe două ecrane suspendate de tavan, se proiectează de asemenea diafilme colorate. În fața lor, tinerii hippies dansează într-un stil care se situează între dansul clasic și mișcările rituale ale religiilor orientale.

Hippies pretind că ar fi în căutarea frumosului. O noapte la clubul «UFO», printre luminile pîlpitoare și sunetele care-ți perforează timpanul, este menită să-ți dea doar o vagă idee despre ceea ce înseamnă de fapt «visul psihedelic».

*

Dacă acestea sînt aspectele londoneze ale fenomenului hippy, relatări apărute recent în presa americană par să de-

Poetul Allen Ginsberg vorbind prozeștilor.

Intrarea clubului «UFO», în fiecare vineri seara.

monstreze că, în țara ei de origine, mișcarea suferă influențe diverse și adesea contradictorii. Pe de o parte se înregistrează un proces de utilizare în scopuri mercantile a tot ce este sau se presupune a fi hippy — de la detaliile vestimentare pînă la drogurile halucinogene. Producînd și desfăcînd pe piață cantități mari

de haine și rochii hippy, insigne hippy, cununi de flori artificiale hippy, afișe hippy, discuri hippy etc., o serie de firme și-au săltat deverul, demonetizînd și vulgarizînd însă totodată numeroase forme de manifestare exterioară a curentului.

Pe de altă parte, poziția adoptată de

hippies față de marile probleme ale actualității și, în primul rînd, față de războiul din Vietnam găsește un ecou din ce în ce mai palid în rîndurile tineretului american. Nimeni nu pune la îndoială pacifismul de bună-credință al mișcării, dar pasivitatea metodelor ei de luptă împotriva intervenționismului S.U.A. în sud-estul Asiei se dovedește tot mai sterilă. «Cu o floare, un zîmbet și non-violența ridicată la rangul de mit nu pot fi biruiți ulii Pentagonului», remarca de curînd săptămînalul «New Republic». Rezultatul e că mulți dintre tinerii care au devenit hippies nu din snobism, nu din plictis, nu din dorința de originalitate cu orice preț, ci din sincera nevoie de a protesta împotriva rînduieilor «societății consumului», se îndepărtează acum de mișcare, căutînd căi mai active și mai eficiente pentru a-și exprima punctul de vedere. Fenomenul hippy, deși încă în aparentă înflorire, pare să se fi angajat pe panta declinului.

În Hyde Park, sub ochiul vigilent al poliției.

Cînd vaza de flori nu e decît o mască...

Fotografie de Sorin DAN

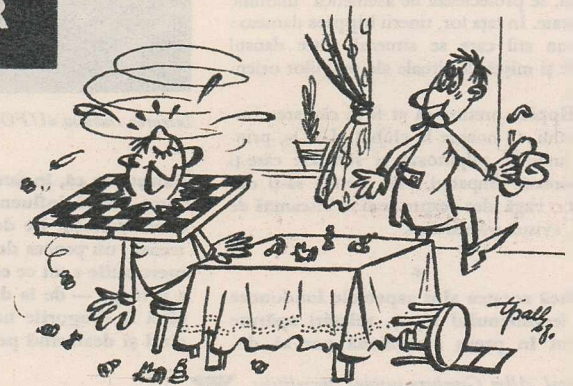
PIETONI, ASIGURAȚI-VĂ ÎMPOTRIVA DERAPĂRII...

Din oțel inoxidabil, prinse de un suport de cauciuc cu ajutorul căruia sînt așezate pe încălțăminte, aceste lanțuri — o inovație a unei firme vest-germane — amintesc, desigur, dispozitivele antiderapante aplicate la roțile automobilelor.
Practice poate, estetice, în orice caz, nu.

UMOR

T. PALL

— Dragul meu, să știi că la șah nu se câștigă prin enocaut...

PREA MULTĂ LUMINĂ STRICĂ!

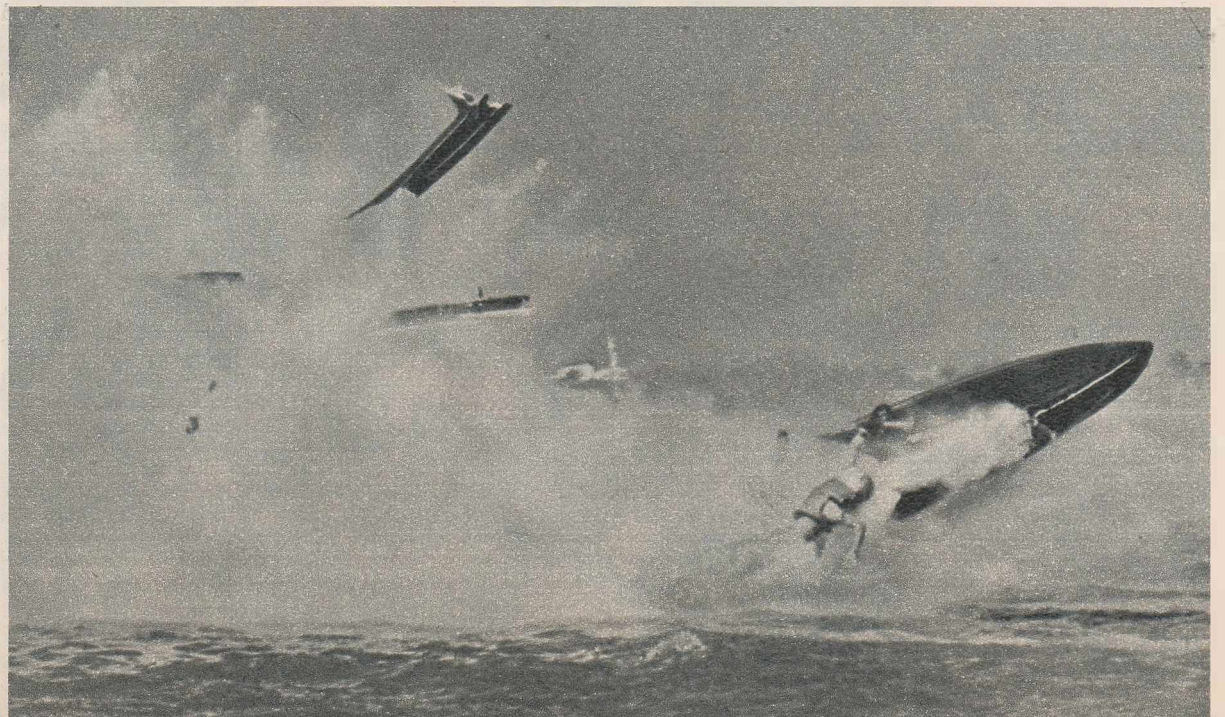
Cînd ne aflăm la volan, cum să ne apărăm ochii de lumina orbitoare a farurilor mașinilor cu care ne încrucișăm pe șosea?

Un francez, Maurice Devillers, a conceput niște ochelari originali care au fixate în centrul lentilelor două becuri minuscule a căror intensitate este reglată automat de o celulă fotoelectrică, în funcție de cantitatea de lumină primită din față.

Purtătorul acestor ochelari este protejat astfel împotriva uneia dintre frecventele cauze ale accidentelor de automobil în timpul nopții.

APĂ-AER-APĂ...

«Neobosita» se chema această fostă barcă cu motor a cărei accidentare a fost unanim calificată drept «cea mai spectaculoasă» din cîte s-au înregistrat vreodată la regatele de la Miami — Florida. Ca prin minune, conducătorul ambarcației, James Gaskins, a scăpat doar cu spaima și, firește, cu o baie neplanificată.

E CU VÎNĂTORI DAR FĂRĂ BASME...

1

Semnatarul acestor reușite fotografii în culori are toate motivele să se considere un om norocos. Însoțind doi vânători la o partidă de mistreți (foto 1), fotoreporterul budapestan a izbutit să surprindă acest moment — să recunoaștem, nu de toate zilele — al luptei pe viață și pe moarte dintre un mistreț rănit și vânător. Carabina nemai-fiind de folos în asemenea încălecare corp la corp, vânătorul și-a salvat viața folosind cu pricepere stiletul cu care a înjunghiat fiara dezlănțuită (foto 2).

Fotografiile de LÁJOS György

● PUNCT

● SI DE LA CAPĂT

● O jucărie extrem de simplă și totuși foarte interesantă în Italia: un telefon al cărui receptor povestește basme frumoase.

● Un club al colecționarilor din München (R.F.G.) a oferit doctorului Bernard douăzeci de mii de dolari pentru instrumentele chirurgicale cu care a efectuat prima operație din lume de transplantare a unei inimi.

● La sediul U.N.E.S.C.O. din Paris a fost expusă o imprimerie mobilă destinată alfabetizării populației din regiunile subdezvoltate. Montată pe un camion de șapte tone, ea poate tipări zilnic, în ofset, 15 000 pagini de format mic.

● Participanții la festivitatea punerii pietrei fundamentale a închisorii din Mecklenburg (S.U.A.) au primit câte o cheie simbolică a viitoarei clădiri și câte un certificat prin care li se asigură un tratament privilegiat în caz de detențiune. Nu se știe niciodată...

● Certurile dese între soț și soție provoacă ulcer la bărbați și artrită la femei — aceasta este concluzia la care a ajuns un grup de cercetători ai Universității din Michigan. Gradul de gravitate a bolilor ar fi în funcție de frecvența și violența altercațiilor verbale. Mai certați-vă dacă vă dă mina!

● Proprietarii ziarului englez «The Guardian» au propus crearea unui sistem de asigurare împotriva căsătoriilor nefericite. Mulți bărbați, afirmă ei, nu se însoară de frica unui eșec!

● Doctorul american R.L. Taylor, specialist în entomologie, crede că în curând oamenii se vor obișnui să mănânce lăcuste, care — pretinde el — sînt foarte gustoase și, în orice caz, mai bogate în proteine decît langustele, raci sau homarii. Noua delicatășă (?!) este recomandată fiartă, prăjită sau încorporată în prăjituri.

● E. Price din Oswestry (Anglia) s-a plins poliției că a fost jefuit de unelele lui de lucru. Știți ce fabrica E. Price? Dispozitive de siguranță împotriva furturilor...

● Se pare că nu peste multă vreme orașele Siberiei septentrionale vor fi încălzite cu apă fiartă extrasă din pămînt. Aceasta este părerea cercetătorilor sovietici care presupun existența unui ocean subpămîntean care ar conține circa 300 trilioane metri cubi de apă la o temperatură de peste 110 grade.

2

1	P	2	A	3	P	4	A	5	G	6	A	7	L	8	9	10	L	11	A	12	E	
2	A	N	I	M	A	L	E															
3	S	I	T	A	R	T																
4	A	N																				
5	R	A	R	A																		
6																						
7																						
8																						
9																						
10																						
11																						
12																						

MOZAIC...

ZOOLOGIC

ORIZONTAL: 1) Reprezentante din lumea păsărilor, fidele imitatoare ale vocii omenestii — Locul de concert nocturn al broaștelor. 2) Eroii... zoologiei — Niște pisici vesele... 3) Păsări călătoare, de mărimea porumbelilor, vînat de preț — O felină mică. 4) Perioadă de timp — A striga ca un leu — Pești... calmi. 5) Distanțată — Prieteni de nădejde. 6) Asalt. 7) A fost transformat de Artemis în cerb și apoi sfîșiat de propriii săi cîini (mit.) — Cupru. 8) Păsări de pradă — Pahiderm blindat. 9) Un cerb sfîșiat!... — Păsări răpitoare — Folosit la prinderea cailor sălbatici. 10) Niște păsări despre care se spune că nu e bine să umbli cu ele vopsite — Polițai (od. pl.) — Cap de sitar! 11) Greșăți — Obstacol pentru animale captivate. 12) Sediul miței într-un cunoscut proverb — Proprii maimuțelor.

VERTICAL: 1) Capitolul înaripat al zoologiei — Pantă. 2) Reprezentantă de seamă a siderurgiei bănărene — Cea mai «dulce» insectă. 3) Numele ardelesc al pițigoiului — Retrograzii zoologiei — Din neamul oscilor. 4) Reprezentanta balneologică a Bărăganului — Neam cu mița, dar și cu leul (pl.). 5) Edificiu feroviar — Vocale — Posezi. 6) De altfel, tot crocodil — Ghiță Mînzatu. 7) Cale! — Factotum zoologic polar (pl.) — Măsuri agrare. 8) Pană (n-o căutați la nici o pasăre că tot n-o găsiți) — Pasăre de baltă de mărimea unui porumbel. 9) Localitate climaterică din lanțul de munți cu același nume din Bulgaria — O maimuță... bine crescută. 10) Pasăre nelipsită de pe bălțile noastre — Costică Corbu — Cal dobrogean. 11) Se spune că ar fi cel mai îndărătnic animal (pl.) — Uneori poate fi și cuc. 12) Diminutiv feminin — Pe cît de mici, pe atît de vrednice.

M. RANTZER

Cuvinte rare: PIT. RILA.

CRONICA DE TREI SECUNDE

FOCILE

Toate apelurile la calm lansate de specialiști foarte competenți după căderea bombardierului atomic în Groenlanda sînt binevenite.

E bine că bombele sînt îngropate adînc în zăpadă. E bine că le protejează o calotă solidă de gheață. E adevărat că gheața se topește pe acolo abia în iunie, dar ce contează? Cunoșc oameni care au trăit mult și bine cu schije cît un deget în corp, au mîncat, au băut și au murit frumos în patul lor. E bine că radiațiile sînt ușoare, stabile, nu depășesc și nu vor depăși o zonă de 600/75 metri. Ele nu vor ajunge nici la Florența, nici la Mamaia, e O.K. Și mai îmbrucător e că razele astea alfa nu străbat pielea omului. Cercetătorii aceia supuși radiațiilor stabile nu vor avea altceva de făcut decît să-și șteargă cu grijă cizmele înzăpezite și să vizeze frumos, ca noi toți, de altfel. Ce nu-mi place e chestia cu focile. Eschimoșii din pustietățile respective — oameni simpatici, pentru care a te iubi cu o femeie înseamnă a ride cu ea — sînt neliniștiți: clientela lor obișnuită nu le va mai cumpăra conservele și pielea de focă, temîndu-se să nu fi fost contaminate. Specialiștii atomici îi invită și pe ei să doarmă liniștiți: focile sînt animale sedentare și e cu totul neserios să crezi că ele se vor deplasa din regiunile contaminate spre alte țărături. Focile vor sta cuminiți la locul lor. Se știe că nu consum conserve de focă și nici nu mă îmbrac în pielea lor. Totuși, focile astea sînt animale sigure? Te poți bizui pe ele? Dacă le vine ideea să nu mai fie sedentare? Dacă le părăsesc, ca pe oameni, vreun dor de ducă? Ideea de a da soarta — fie și a unor eschimoși — pe mîna unor viețuitoare care nu știi ce hram poartă și ce idei le joacă-n cap e singura care mă enervează în povestea asta o bombardierului căzut tam-nisam în desertul arctic.

Altfel — repet — totul e perfect.

BRUTALELE COINCIDENTE

Bizara lipsă de talent a vieții în redactarea și regizarea spectacolelor ei e cel puțin la fel de mare ca forța cu care-și organizează misterele și complexitățile fascinante.

La cite un colț de stradă vin spre noi melodrame care sfidează fantezia celui mai lacrimogen dramaturg. Din cînd în cînd sosesc știri externe de un schematicism al situațiilor atît de elementar incît celebrele cărți schematiche capătă — prin comparație — adîncimi proustiene. Alteori, «marele scriitor care e viața» — cum spunea pe vremuri un critic bogat în idei — aduce evoluții de un didacticism neegalat nici de cele mai moralizatoare fabule. Ți se pun punctele pe i și pe igrec, ca și cum ai fi cel mai prost cititor din lume, evenimente petrecute la antipazi par aranjate cu ochi și cu sprîncene, criminalul se dezvăluie cu o stîngăcie uluitoare. Charles Wilson, după ce conduce magistrul «holdup»-ul secolului (atacul trenului postal Glasgow-Londra), «cade» ca un copil în brațele Scotland Yardului. Pe urmă, sînt coincidențele — viața-și permite coincidențe în fața cărora cel mai neevoluat romancier rămîne perplex. Dacă cele 20 de coincidențe Kennedy-Lincoln ar fi fost imaginare într-o carte, orice critic ar fi aruncat volumul cit colo: «Pleacă, dom'le, că prea le aranjezi!» Vieții nici nu-i pasă, stăpînă pe un subiect atît de «tare» și de mare, că orice i-ar face nu-l poate strica.

Ce se poate spune în fața acelei «sute de ani» care bate atît de obsedant în relația dintre asasinatele celor doi președinți? Imaginația tace.

Norocul e că viața nu face literatură, nu are vanități de debutant genial și nu ține de loc la originalitate. Suficiente motive pentru ca s-o luăm în serios, ca pe un telegrafist care știe ce transmite.

Radu COSAȘU

românia la u.n.e.s.c.o.

Recent a avut loc la București «Stagiul național de studii» cu tema: «U.N.E.S.C.O., rolul și activitatea sa, contribuția României în cadrul organizației». Cu acest prilej redacția a adresat cîteva întrebări tovarășului OCTAV LIVEZEANU, vicepreședintele Institutului român pentru relațiile culturale cu străinătatea, președintele secției cultură din Comisia națională pentru U.N.E.S.C.O.

— Care este semnificația și scopul recentului Stagiul național de studii?

— Stagiul și-a propus să prezinte într-un mod detaliat, unui cerc cît mai larg de specialiști, scopurile și activitatea desfășurată de U.N.E.S.C.O., aportul său la rezolvarea unor probleme ale lumii contemporane. Totodată, în cursul acestui stagiul s-a realizat o amplă trecere în revistă a inițiativelor de prestigiu și a acțiunilor concrete ale României în cadrul U.N.E.S.C.O.

— Care au fost proiectele mai importante în domeniul culturii, înscrise în programul U.N.E.S.C.O.?

— Activitatea U.N.E.S.C.O. în domeniul culturii a fost polarizată, în ultimii zece ani, în jurul așa-numitului «Proiect major

Orient-Occident», grupînd acțiunile pentru o mai bună cunoaștere reciprocă a marilor valori culturale ale popoarelor din Orient și Occident. Contribuția României la acest proiect major a fost substanțială. Ea s-a concretizat în acțiunile pe plan balcanic inițiate de România încă din 1960, avîndu-se în vedere rolul important al civilizațiilor balcanice în stabilirea punctelor de contact între Orient și Occident. Ca acțiuni concrete inițiate de țara noastră în acest cadru aș menționa «Congresul de civilizații balcanice» organizat la Sinaia în 1962, înființarea la propunerea țării noastre în 1963 a «Asociației internaționale de studii sud-est europene», precum și toate acțiunile din domeniul culturii prevăzute în programul de cooperare cultural-științifică al Comisiilor naționale pentru U.N.E.S.C.O. din țările balcanice: publicarea antologiei de «Literatură contemporană balcanice», «Festivalul filmului balcanic», «Albumul de discuri de muzică balcanică» ș.a.

— Vă rugăm să ne arătați modul în care Comisia noastră națională și-a adus aportul la realizarea scopului U.N.E.S.C.O. de a contribui la o mai bună cunoaștere reciprocă a culturii popoarelor.

— În primul rînd prin publicațiile sale, realizate în țară și peste hotare. De exemplu, în «Colecția U.N.E.S.C.O. de opere repre-

zentative», dintre cele 33 de titluri ale seriei europene 4 sînt opere ale literaturii române: «Ion» și «Răscoala» de L. Rebreanu, «Baltagul» de M. Sadoveanu, publicate în limba engleză, iar în limba franceză «Culegere de nuvele românești. În «Colecția U.N.E.S.C.O. de artă mondială» au apărut: «România — biserici pictate din Moldova», o casetă cu diapozitive cu același subiect și două casete cu diapozitive — «Pictori români». Activitatea editorială a Comisiei noastre naționale a fost de asemenea bogată. Dintre lucrările publicate amintim tipărirea în limba franceză a operelor lui I.L. Caragiale, albumul consacrat lui George Enescu, studiile «Permanențe ale literaturii române» de T. Vianu, «Cărți vechi în România» și «Africa în cultura românească veche», «Teatrul în România», «Caragiale pe scenele române și străine» etc. Au mai fost publicate bibliografiile prezentînd circulația în țara noastră a operelor lui Shakespeare, Dickens, Cehov, Tagore, precum și actele colocviilor și reuniunilor internaționale organizate de Comisia noastră națională. O altă formă principală folosită de noi au fost manifestările publice consacrate celebrării marilor personalități din domeniile științei și culturii înscrise în calendarul U.N.E.S.C.O. anual.

După cum vedeți, ca să mă limitez numai la cel de-al doilea scop pe care și l-a propus stagiul — cunoașterea aportului României la acțiunile U.N.E.S.C.O. — contribuția Comisiei naționale române pentru U.N.E.S.C.O. a fost valoroasă atît în ceea ce privește acțiunile concrete realizate la noi în țară cît, mai ales, în inițiativile de prestigiu care și-au găsit un larg ecou în cadrul U.N.E.S.C.O., fiind adoptate în unanimitate.

Cornel RUSU

anatom vieru în statele unite

Invitat fiind în Statele Unite pentru a asista la interpretarea în primă audiere a creației sale *Treptele tăcerii*, lucrare pentru coarde și percuție comandată compozitorului de către Fundația «Kussevitsky» de pe lângă Biblioteca Congresului, Anatol Vieru s-a bucurat de o primire entuziastă din partea publicului, ca și de aprecieri dintre cele mai elogioase ale cronicarilor de specialitate.

«O asemenea lucrare — scrie Irving Lowens, criticul muzical al ziarului «Evening Star» — nu poate fi abordată cu păreri preconcepute deoarece, într-un anumit fel, ea intruchipează o concepție despre muzică totalmente diferită de cea cu care ne-am obișnuit de multă vreme... Vieru (ca toți colegii săi de pretutindeni care încearcă să capteze noi sensuri) aude muzica în alt fel. Compoziția muzicală este modelată de compozitor dintr-o masă sonoră, așa cum un sculptor degajă din blocul inert de marmură din fața lui o formă expresivă, inteligibilă. Tot astfel Vieru dăltuiește materialul său inițial pînă cînd acesta capătă logică și pregnanță. Așa stau lucrurile cu *Treptele tăcerii*».

Remarcînd faptul că respectivă compoziție îi solicită pe interpreți la un număr absolut incredibil de moduri de producere a sunetelor cu instrumente de coarde, același cronicar mărturisește că «impresia generală a fost aceea a unei inteligențe puternice și nestatornice puse la lucru». Pentru a încheia: «Vieru este unul dintre acei compozitori care nu-și găsesc astîmpăr, el nu va sta locului încă mulți ani, în timp ce criticul muzical se va învîrți în jurul său și îi va lua măsura».

La rîndul său, «The Washington Post» sublinia: «A fost într-adevăr o muzică

cadran internațional

neobișnuită, nespus de fascinantă ca structură, ritmuri, armonie și, mai presus de toate, ca puritate diafană a sunetului». După ce face o prezentare a personalității compozitorului, ziarul relevă neobișnuita complexitate a lucrării, comparînd-o cu «o călătorie printr-o junglă sonoră tropicală, cu sunetele ei delicate, vibrante». Și conchide: «Impresia finală a fost pînă la urmă aceea a unei imaginații strălucite, care-și exercită nestînjnit facultățile».

De remarcat că mai multe posturi de radio americane au retransmis concertul, precedat de cronici consacrate prezenței compozitorului român în Statele Unite.

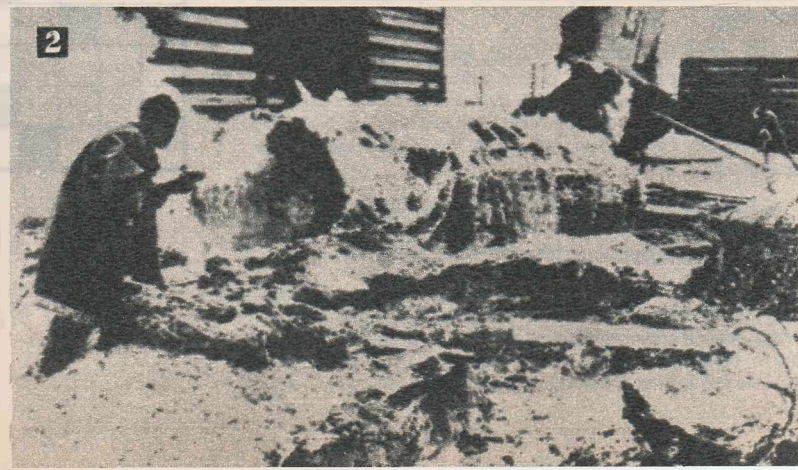
„pe termen lung...“

O știre transmisă din Madrid la începutul acestei săptămîni relatează despre arestarea și exmatricularea a încă 137 studenți de la Universitatea din capitala spaniolă. Cu numai cîteva zile în urmă, din dispoziția Ministerului Educației Naționale, a fost instituit și și-a făcut cu promptitudine apariția pe culoarele Universității madrilene un corp special de reprimare purtînd la rever insigne cu inscripția «poliția universitară». De altfel, în urma «dezordinilor care s-au repetat aproape zilnic de la începutul anului de studiu, în octombrie...» — cum remarca corespondentul ziarului vest-german «Frankfurter Rundschau» — poliția «s-a instalat — să spunem așa — pe termen lung în cetatea universitară madrilenă».

Înăsprirea netă a atitudinii autorităților spaniole, hotărîte, precum se pare, să restabilească «ordinea academică», coincide cu o «escaladă» a agitației studentești, devenită cronică de mai multă vreme încoace. Încercînd o analiză a cauzelor ce determină această stare de spirit a studenției spaniole, ziarul mai sus-citat se rețera printre altele la «situația politică și socială a intelectualilor în genere, care s-au aflat mereu în umbra puterilor dominante, a bisericii și militarilor», subliniind totodată că libertatea de opinie «a fost și mai mult restrînsă la începutul anului 1967 prin noi prevederi ale Codului penal. Dar cel mai mare motiv de nemulțumire l-a constituit interzicerea de a se forma sindicate studentești independente» (spre deosebire de cele impuse și subordonate autorităților — n.n.), fapt care a dus în cursul ultimilor ani la o înstrăinare totală între tineretul studios și stat.

Situația actuală neliniștește autoritățile și pentru faptul că un mare număr de profesori s-au solidarizat cu studenții, protestînd împotriva prezenței poliției în incinta Universității. Trei sferturi din profesorii de la Facultatea de drept a Universității madrilene, de pildă, refuză să predea în asemenea condiții, iar profesorii Facultății de medicină au încetat să mai participe la lucrările practice. Aceasta, cît și continuarea acțiunilor studentești, în pofida reprimărilor, au determinat luări de poziție în cercuri politice apropiate guvernului, apreciînd «linia dură» antistudentească drept «o eroare politică și o provocare inutilă».

I. CIOARĂ

▲ 1 300 de titluri de lucrări literare, științifice, politice apărute în 16 edituri din Republica Socialistă România au fost prezentate recent la Leipzig, în cadrul unei expoziții a «Cărții românești».

meserie periculoasă

Pină nu demult se credea că piloții de pe turboreactoare, oșelarii ce își consumă existența în preajma cuptoarelor cu temperaturi înfricoșătoare precum și cei din breasla ziaristilor (despre care o statistică afirma că ar fi meseria care scurtează viața cel mai mult) sint oamenii cu cel mai mare consum nervos. Dar iată că un grup de cardiologi britanici au studiat pe concetățenii lor de diferite profesii și au ajuns la o descoperire cu adevărat senzațională. Nici piloții care urcă la înălțimi amețitoare, nici oșelarii obligați la un efort puțin obișnuit și nici ziaristii nu sint, pe insulele britanice, cei mai solicitați din punct de vedere nervos. Dintre toate meseriile, cea mai riscantă s-a dovedit cea de... deputat. Fundația britanică de cardiologie a dat publicității un raport în care afirmă categoric că un membru al parlamentului suferă de tensiune nervoasă, obosală, insomnie și irascibilitate într-o măsură cu mult mai mare decît un cetățean oarecare. 308 deputați au fost supuși anchetei oamenilor de știință și simptomele semnalate sint destul de îngrijorătoare.

Domnii deputați și-au luat măsuri de precauție. Doar 31 la sută din ei fumează și numai 37 la sută nu fac nici un fel de gimnastică. După strigătul de alarmă al cardiologilor, te pomeni că amatorii la deputație se vor răi. Sau poate că tocmai

spre aceasta au țintit, setoși de o nemărturisită dorință de răzbunare, cardiologii...

M. RAMURĂ

disparații...

Recenta dispariție în Marea Mediterană a celor două submarine franceze și izraelian, respectiv «Minerva» și «Dakar», se adaugă la lista destul de lungă a submersibilelor care au pierit în adîncul apelor, punînd o dată mai mult problema perfecționării mijloacelor de salvare a echipajelor.

În 1939 au naufragiat în decurs de o lună trei submarine: «Squalus» la 24 mai (S.U.A.), făcînd 26 victime, la 1 iunie «Thetis» (Anglia), cu un echipaj de 99 oameni, iar la 19 iunie «Phoenix» (Franța), cu 71 oameni la bord. În timpul naufragiului lui «Squalus» s-a folosit pentru prima oară un clopot de salvare cu ajutorul căruia au fost aduși la suprafață 34 supraviețuitori. Și după cel de-al doilea război mondial numărul catastrofelor submarine este considerabil. În 1946 «2326» și «Sybille» s-au scufundat cu 22 și, respectiv, 51 persoane la bord; în 1953 submersibilul turc «Dumlupınar» s-a scufundat în Dardanele — 91 de victime. Cele mai grele pierderi le-a suferit marina engleză. Naufragiile lui «Truculent» (1950), «Ahray» (1951) și «Sidon» în 1955 au costat viața a 152 marinari. La 10 aprilie 1963 a dispărut în adîncuri submarinul american cu propulsie nucleară «Thresher», cu 129 oameni la bord. La 14 septembrie 1966 submarinul-școală «Hai» (R.F.G.) a dispărut în largul insulelor Shetland, din 20 oameni doar unul scăpînd.

Imagini transmise de agenția americană U.P.I. în aceste zile din Vietnamul de sud, înfățișînd aspecte din Saigon și alte localități sud-vietnameze înregistrate pe pelicula fotografică în timpul puternicei ofensive generale a forțelor patriotice. Referindu-se la prezentarea unor asemenea imagini de către televiziunea americană, agenția «France Presse» menționează: «80 000 000 de telespectatori americani au asistat îngroziți și umiliți la o defilare neîntreruptă de reportaje fotografice și filmate care... au semănat tulburare în spiritele lor... Dintr-o dată realitatea a pătruns în toate căminele americane...» Iar un editorial al lui «New York Times» comentează astfel evenimentele din Vietnamul de sud: «Succesele dobîndite de F.N.E. pun sub semnul îndoielii recente afirmații oficiale americane în legătură cu progresele obținute în război și în eforturile de «pacificare», subminează încrederea în eficacitatea strategiei militare și politice a aliaților și în competența guvernului sud-vietnamez și a forțelor sale». În fotografii: cadavrele militarilor americani uciși în timpul luptelor de la Saigon sînt adunate de pe străzi (1); avioane transformate în mormane de fier fumegînd la baza americană de la Da Nang (2); soldați americani răniți pe străzile din Hue (3).

EXTERNE

DREPTUL POPOARELOR

de Silviu BRUCAN

Presă internațională a fost dominată în ultimele săptămîni de știrile cu privire la capturarea vasului-spion american «Pueblo» și de comunicatele de luptă asupra extraordinarei ofensive a forțelor patriotice din Vietnamul de sud. Deși natura acestor evenimente poartă denumiri diferite în limbajul juridic și diplomatic internațional, observatorii politici au subliniat semnificația comună pe care o au pentru stadiul actual al relațiilor internaționale.

Nava «Pueblo», dotată cu echipament modern — opt antene puternice și aparatură electronică de interceptare radiofonică — are o reputație bine stabilită, așa încît a fost de ajuns ca numele ei să apară în telegramele agențiilor de presă pentru ca lumea să știe că este vorba de spionaj. Pătrunzînd în apele teritoriale ale R.P.D. Coreene cu o misiune încredințată de faimoasa agenție de spionaj, C.I.A., în apropierea insulei Ho, în fața portului Wonsan, navele de patrulare ale marinei militare nord-coreene l-au încercuit și apoi l-au capturat, aducîndu-l în port. Faptul că o țară mică, cum este R.P.D. Coreeană, a curmat energic și hotărît activitatea de spionaj a vasului prins în flagrant delict a stîrnit o adevărată criză de furie abia stăpînită la Washington, de unde au răsunat tot felul de amenințări și chemări la represalii, însoțite de măsuri cu caracter militar: rechemarea în serviciu activ a unui număr de rezervați din aviație și marină, trimiterea portavionului nuclear «Enterprise» și a unor nave din flota a 7-a spre apele teritoriale nord-coreene. În mod evident, nici amenințările, nici măsurile militare ale S.U.A. nu și-au atins scopul: R.P.D. Coreeană și-a apărut cu calm și demnitate securitatea și suveranitatea, drept sacru și inviolabil al oricărui stat independent. A trecut într-adevăr vremea cînd marile puteri puneau la punct micile țări prin trimiterea unor canoaniere sau corpuri expediționare, ori de cîte ori interesele sau prestigiul lor erau puse în cauză. Este tipică pentru practica aceasta trecută cinica schiță autobiografică a generalului american de infanterie marină Smedley Butler, după ieșirea la pensie: «Am ajutat în 1914 la acțiunea de asigurare a intereselor petrolifere americane în Mexic, în special în Tampico. Am contribuit ca atît Haiti cît și Cuba să devină regiuni supuse pentru ca National City Bank să strîngă veniturile... Între 1909 și 1912 am ajutat la curățirea Republicii Nicaragua în serviciul firmei Brown Brothers, în 1916 am clarificat situația din Republica Dominicană în interesul trusturilor de zahăr americane. În 1903 am ajutat la pregătirea Hondurasului pentru companiile de fructe americane».

În ce privește evenimentele din Vietnam, ele au uimit o lume întreagă prin eroismul, cutezanța și precizia tactică a unei ofensive simultane care a lovit cele mai «sigure» poziții ale trupelor americane și ale aliaților lor, inclusiv Saigonul și o serie de baze militare. În ultimele luni, propaganda oficială americană se străduise să dea impresia că în războiul din Vietnam s-a produs o «cotitură» în favoarea S.U.A. Formula «cîștigăm războiul» lansată de comandantul american Westmoreland, reluată de vicepreședintele Humphrey după o vizită la Saigon și repetată de președintele Johnson, devenise un laitmotiv al aprecierilor cu privire la situația de pe front. «Poporul american —

arată agenția «France Presse» — a fost îndopat cu cuvinte încurajatoare, cu bilanțuri pozitive, cu statistici entuziaste. I s-a repetat pe toate tonurile că lumina este în sfîrșit perceptibilă la capătul lungului tunel vietnamez, că ultimul sfert de oră se apropie, că inamicul, epuizat de bombardamente, este incapabil să declanșeze atacuri de mare anvergură, că Saigonul a lichidat cu instabilitatea guvernamentală». Și, dintr-o dată, ca un fulger care luminează totul, această ofensivă declanșată de partizani printr-o perfectă sincronizare a acțiunilor în toate orașele principale a arătat nu numai că agresorii americani au pierdut inițiativa militară ci și faptul că nu mai sint siguri nicăieri în Vietnam, că războiul a fost mutat din junglă în orașele sud-vietnameze. Faptul că grupurile de comanda ale forțelor patriotice au pătruns pînă la ambasada americană din centrul Saigonului și au deținut timp de șase ore grădiniile dimprejur silind pe ambasadorul Bunker să fugă cu elicopterul de pe acoperiș ilustrează mai pregnant ca orice că pămîntul vietnamez arde sub picioarele intervenționistilor. Acum, după ce balonul propagandei oficiale s-a spart, agenția «France Presse» scrie că «milioane de americani au devenit sceptici, exasperați, neîncredători». Iar James Reston constata că la Washington domnește un «aer de criză». Alți comentatori americani, făcînd o legătură de idei între incidentul vasului «Pueblo» și evenimentele din Vietnam, reiau cunoscuta temă a «supraangajării» Statelor Unite în toate colțurile globului pentru îndeplinirea funcției de poliție mondială.

Încă în 1966 ancheta comitetului senatorial Stennis constatase că S.U.A. sint supraangajate militar față de 43 aliați și se întreba cum poate S.U.A. să facă poliție pentru 862 de milioane de oameni. Doar un război cu un popor mic ca cel vietnamez a silit Statele Unite să angajeze acolo peste jumătate milion de soldați, atîndu-se de rezervele din țară, retrăgînd circa 15 000 soldați din Europa și intensificînd incorporarea studenților!

Acest «bilanț al erorilor» pe care evenimentele recente îl impun Washingtonului decurge în primul rînd din încălcarea unui principiu care a devenit inviolabil pentru că se sprijină pe noul raport de forțe din lume, că nici o țară, oricît de mare și de puternică ar fi ea, nu este îndreptățită a-și impune voința altei țări, că dreptul fiecărui popor de a-și alege orînduirea socială pe care o socotește potrivită este un drept inalienabil. Zădărnicea oricăror imixțiuni în treburile altor state constituie cheia de boltă a relațiilor internaționale contemporane.

Măsurile recente de renunțare la angajamentele militare la «Est de Suez», adoptate de guvernul Wilson, deși dictate de rațiuni economico-financiare presante, înseamnă totodată recunoașterea lucidă a acestor noi realități ale vieții internaționale. Și la Washington se fac auzite în aceste zile voci care cheamă la o «revizuire tragică» a politicii americane de «supraangajare» militară în Extremul Orient, în Asia de sud-est, ca și în alte colțuri ale globului, după cum continuă să se audă țipetele «kuliilor» care îndeamnă la menținerea și chiar intensificarea metodelor imperialiste intervenționiste, atît de primejdioase pentru pacea omenirii. Controversa dintre cele două tendințe va constitui, neîndoios, o temă centrală a scenei politice americane în 1968.

FLACARA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — Int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

PĂRINȚI!

Magazinul CĂMINUL din Piața 30 Decembrie (Amzei) vă oferă (și cu plata în rate) un bogat sortiment de mobilier pentru copii.